

Befolkningens tillit til og syn på forskning

C441004754
Mars 2025
Fast undersøgelse

verian

Dokumentasjon

Om undersøkelsen

- På oppdrag fra Norges Forskningsråd gjennomfører Verian en spørreundersøkelse blant befolkningen i Norge om ulike tema knyttet til tillit til og syn på forskning.
- Første måling ble gjennomført april 2019, og siden har det blitt gjennomført mellom to og fire undersøkelser per år (undersøkelsen desember 2021 er fjernet i denne rapporten, da det var tydelig at resultatene bar preg av andre spørsmål/tematikk i undersøkelsen). Forrige undersøkelse ble gjennomført i desember 2024.

Metode

- Undersøkelsen er gjennomført som en webundersøkelse på Kantar Media sitt internettpanel, GallupPanelet, i perioden fra 20.03 til 27.03 2025. Undersøkelsen inkluderte også en rekke spørsmål om helt andre temaer.

Antall intervju

- Totalt svarte 1.025 personer.

Utvalg og målgruppe

- Målgruppen var innbyggere i Norge i alderen 18+ år.

Vekting

- Resultatene er vektet i henhold til befolkningsstatistikk fra SSB for kjønn, geografi og alder. Nettoutvalget er overrepresentert av innbyggere i alderen 45+ år. Dette korrigeres av vekten.

Ansvar

- Rådgiver Tuva Bjerkebakke i Verian hadde ansvaret for gjennomføring og rapportering av undersøkelsen.
- Kontaktperson i Norges Forskningsråd var spesialrådgiver samfunnsdialog og media, Gunnar Bolstad.

Feilmarginer og signifikante forskjeller

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg av befolkningen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet.

Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen ikke ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.

Feilmarginene i prosenttabeller uttrykkes i prosentpoeng. Hvis vi for eksempel har funnet at 60 prosent i et utvalg på 1000 innbyggere er enige i en påstand, gir dette en feilmargin på $\pm 3,1$ prosentpoeng.

Det er det da med 95 prosent sannsynlighet et sted mellom 56,9 og 63,1 prosent av innbyggerne er enige i påstanden, men det mest sannsynlige resultatet er 60 prosent.

Dersom vi kun har intervjuet 50 personer, og 60 prosent er enige i påstanden, vil feilmarginene være på hele ± 14 prosentpoeng. I dette tilfellet kan vi ikke være «helt sikre» (95 prosent sikre) på at flertallet av innbyggerne er enige i påstanden.

Tabellen på neste side kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen av resultatene. Tabellen er basert på såkalte «uendelighets-univers», der populasjonen er 10 ganger eller mer det antall intervju som foreligger.

Feilmarginer og signifikante forskjeller

STØRRELSEN PÅ FEILMARGINEN I PROSENTPOENG						
Antall intervju	5(95)%	10(90)%	20(80)%	30(70)%	40(60)%	50(50)%
50	+/- 6	+/- 8,3	+/- 11,0	+/- 12,7	+/- 13,6	+/- 13,9
100	+/- 4,3	+/- 5,9	+/- 7,9	+/- 9,0	+/- 9,6	+/- 9,8
200	+/- 3,0	+/- 4,2	+/- 5,5	+/- 6,4	+/- 6,8	+/- 6,9
300	+/- 2,5	+/- 3,5	+/- 4,6	+/- 5,3	+/- 5,7	+/- 5,8
400	+/- 2,2	+/- 3,0	+/- 3,9	+/- 4,5	+/- 4,8	+/- 4,9
500	+/- 1,9	+/- 2,6	+/- 3,5	+/- 4,0	+/- 4,3	+/- 4,4
600	+/- 1,7	+/- 2,4	+/- 3,2	+/- 3,7	+/- 3,9	+/- 4,0
700	+/- 1,6	+/- 2,3	+/- 3,0	+/- 3,5	+/- 3,7	+/- 3,8
800	+/- 1,5	+/- 2,1	+/- 2,8	+/- 3,2	+/- 3,5	+/- 3,5
1000	+/- 1,4	+/- 1,9	+/- 2,5	+/- 2,8	+/- 3,0	+/- 3,1
1500	+/- 1,1	+/- 1,5	+/- 2,0	+/- 2,3	+/- 2,4	+/- 2,5
2500	+/- 0,9	+/- 1,2	+/- 1,6	+/- 1,8	+/- 1,9	+/- 2,0

Oppsummering

Vi vil at flere skal få lyst til å jobbe med forskning.
Forskning er viktig og spennende!

Oppsummering

Hovedfunn mars 2025

Det høye tillitsnivået til forskning holder seg stabilt fra forrige måling. Tilliten til forskning nådde et bunnpunkt i august 2024, men den negative utviklingen snudde i desember samme år, og er stabilt høyt.

For tilliten til forskning på ulike fagfelt ser det derimot ut til at den negative utviklingen fra august 2023, fortsetter. Etter en midlertidig økning i desember 2024, er tilliten tilbake på et lavt nivå. Tilliten til forskning på fornybar energi og klimaendringer er på det laveste nivået målt siden 2019.

Som i tidligere målinger er det tydelig at utdanningsnivå har en sammenheng med tilliten. De med høyskole- eller universitetsutdanning har høyere tillit til forskning generelt, forskning på ulike fagfelt, forskningsfinansiører, samt forskere og forskeres uavhengighet, enn de med videregående- og grunnskoleutdanning.

Over halvparten av befolkningen mener i stor grad at utenlandsk desinformasjon og propaganda kan påvirke folks tillit til forskning i Norge. Likevel er en like stor andel *lite* bekymret for at norsk forskning skal komme under press, slik tilfellet er i USA.

Tillit til forskning og forskere

Befolkningens tillit til forskning er høy, og 82 % uttrykker stor tillit. I forrige måling tok tilliten til forskning seg opp etter en nedgang i august 2024, og den har holdt seg på dette nivået. Det nåværende tillitsnivået på 82% er det høyeste registrert de siste tre årene.

Tilliten til forskere er derimot noe lavere, og 70 % har stor tillit. Dette skyldes hovedsakelig at mange svarer at de verken har lav eller høy tillit (25 %). De siste tre årene har det vært få endringer i tillitsnivået til forskere.

Det er få kjønns- og aldersforskjeller i tilliten til forskning og forskere, men som tidligere er det slik at de med lavere utdanning har lavere tillit enn de med høyere utdanning.

Tillit til forskningsfinansiering

Befolkningen har høyest tillit til forskning finansiert av offentlige etater (60 %), men et flertall har også stor tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser (50 %) og EUs rammeprogram for forskning (53 %). Sammenlignet med august 2024, er det en positiv utviklingen i tilliten til disse aktørene, og nivået nærmer seg toppnivået målt februar 2024. Det er noe mer splittelse rundt forskning finansiert av næringslivet, som 33 % har stor tillit til. Her har det ikke skjedd noen endringer over tid.

Tilliten til de ulike forskningsfinansiørene varierer med utdanningsnivå, og de med lavere utdanning har mindre tillit. Det er få kjønns- og aldersforskjeller.

Oppsummering II

Tillit til forskning på ulike fagfelt

Helseforskning har størst tillit i befolkningen (75 %), mens forskning på kjønn og likestilling samt kunstig intelligens har minst (45 %). Halvparten av befolkning har stor tillit til forskning på fornybar energi, klimaendringer og skole og utdanning. Henholdsvis 15 % og 14 % har *liten* tillit til forskning på kjønn og likestilling og klimaendringer.

Siden august 2023 har tilliten til forskning innen de nevnte fagfeltene hatt en negativ utvikling, med unntak av en midlertidig økning i desember 2024. Nå ser den negative trenden ut til å fortsette.

På tvers av fagfeltene har personer med lavere utdanning mindre tillit, enn de med høy. Tilliten til forskning på fornybar energi og klimaendringer, samt skole og utdanning og kjønn og likestilling, er høyest blant 30 – 44-åringer, sammenlignet med de andre aldersgruppene. Dette var også tilfellet i forrige måling. Blant de yngste er det en større andel med *liten* tillit til forskning på helse enn det er ellers i befolkningen (13 %).

Det er også noen interessante kjønnsforskjeller:

- Menn har mindre tillit til forskning på klimaendringer enn kvinner (20 % mot 13 % har *liten* tillit).
- Nesten dobbelt så mange menn som kvinner har *liten* tillit til forskning på kjønn og likestilling (21 % mot 11 %).

Synet på forskningens uavhengighet og troverdighet

Vi måler flere aspekt knyttet til hvorvidt befolkningens opplever forskning og forskere som uavhengige og troverdige. Sett under ett er synet på forskeres uavhengighet mer positivt enn synet på media og politikeres bruk av forskning:

- 32 % er enige i at forskningsresultater i stor grad er preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger, og 74 % enige i at forskere ønsker å dele sin kunnskap med andre. Det har de siste målingene ikke vært noen endringer her.
- 29 % er enige i at mediene presenter forskning på en troverdig måte, og 70 % er enige i at politikere kun bruker forskningsresultater som underbygger deres standpunkt. Andelen som er enig i sistnevnte øker med fem prosentpoeng fra forrige måling.

De med høyere utdanning er mer positive til forskernes uavhengighet enn det de med lavere utdanning er, men det er ingen forskjell på utdanningsnivå i spørsmålene om media og politikere. Menn er noe mer skeptiske enn kvinner, og en større andel menn enn kvinner mener at...

- Forskningsresultater er i stor grad preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger (37 % mot 27 %).
- Politikere kun bruker forskningsresultater som underbygger egne standpunkt (74 % mot 65 %).

Oppsummering III

Kompetanse til vurdering og egennytte av forskning

Respondentene blir også spurt om egen kompetanse til vurdering av forskningens kvalitet og opplevd egennytte av forskning. En fjerdedel av befolkningen er enig i at det er enkelt å skille mellom god og dårlig forskning, mens 32 % er uenige i dette. I underkant av halvparten av befolkningen er enig i at de nyter godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling, mens ti prosent er uenig i dette. Det har vært få endringer i selvopplevd kompetanse over tid, og de siste tre årene har det også vært stabilitet i opplevd egennytte av forskning.

Det er tydelig en utdanningsforskjell for begge spørsmål. Selvopplevd kompetanse er større blant de med høyere utdanning sammenlignet med de med lavere utdanning (30 % mot 21 %), og det er også en større andel i denne gruppen som mener at de nyter personlig godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling (56 % mot 30 %).

I vurdering av egen kompetanse er det også en stor aldersforskjell, hvor folk i alderen 30-44 har større selvtillit enn de andre gruppene (34 % er enige i at det er enkelt), særlig sammenlignet med de eldste (hvor kun 19 % mener det er enkelt).

Forskning under press

I denne målingen ble de inkludert nye spørsmål knyttet til forskning under press.

Et av disse dreide seg om at forskning i USA har kommet under press, og hvorvidt befolkningen opplever at det samme kan skje i Norge. Totalt sett er 28 % bekymret. Andelen som er *lite* bekymret øker med alder (43 % blant de under 30 år, og 57 % blant de over 60 år). En større andel blant de med høyere utdanning enn de med lavere utdanning er *lite* bekymret (58 % mot 46 %).

Respondentene blir spurt om hvorfor de er bekymret eller lite bekymret. Mange uttrykker sterk tillit til det norske demokratiet, politikere og institusjonenes evne til å beskytte akademisk frihet, som årsaker til at de er lite bekymret. Det trekkes frem at norske politikere er mer fornuftige, og at det finnes en bred enighet om forskningens betydning, i kontrast til det politiske systemet i USA. På den andre siden er det flere som uttrykker uro for at høyrepopulistiske strømninger og politisk press, likt det man ser i USA, kan påvirke det norske politiske systemet og forskningssystemet.

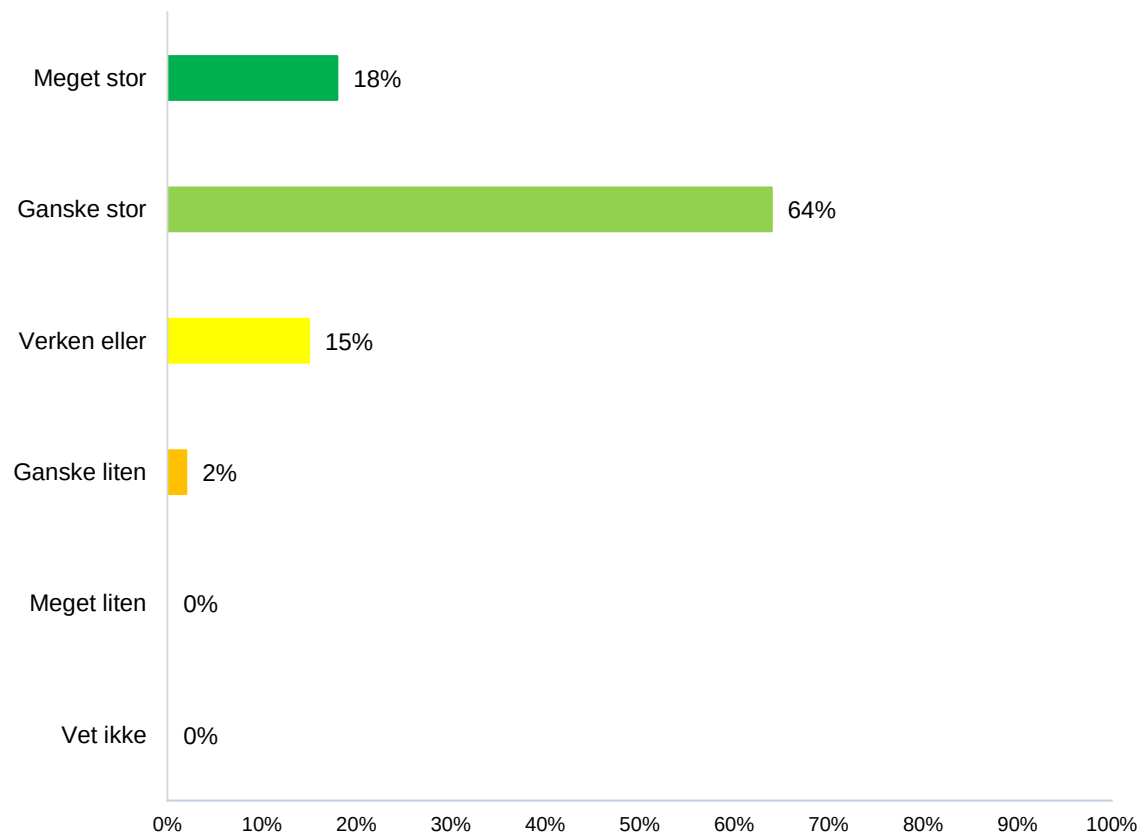
Respondentene blir også spurt om hvorvidt de mener at utenlandsk desinformasjon og propaganda kan påvirke folks tillit til forskning i Norge. Et flertall av befolkningen (57 %) mener at dette i stor grad kan skje. Denne andelen er lavere blant de under 30 år enn i resten av befolkningen (42 %), og blant de med lavere utdanning sammenlignet med de med høyere utdanning (50 % mot 61%).

Tillit til forskning og forskere

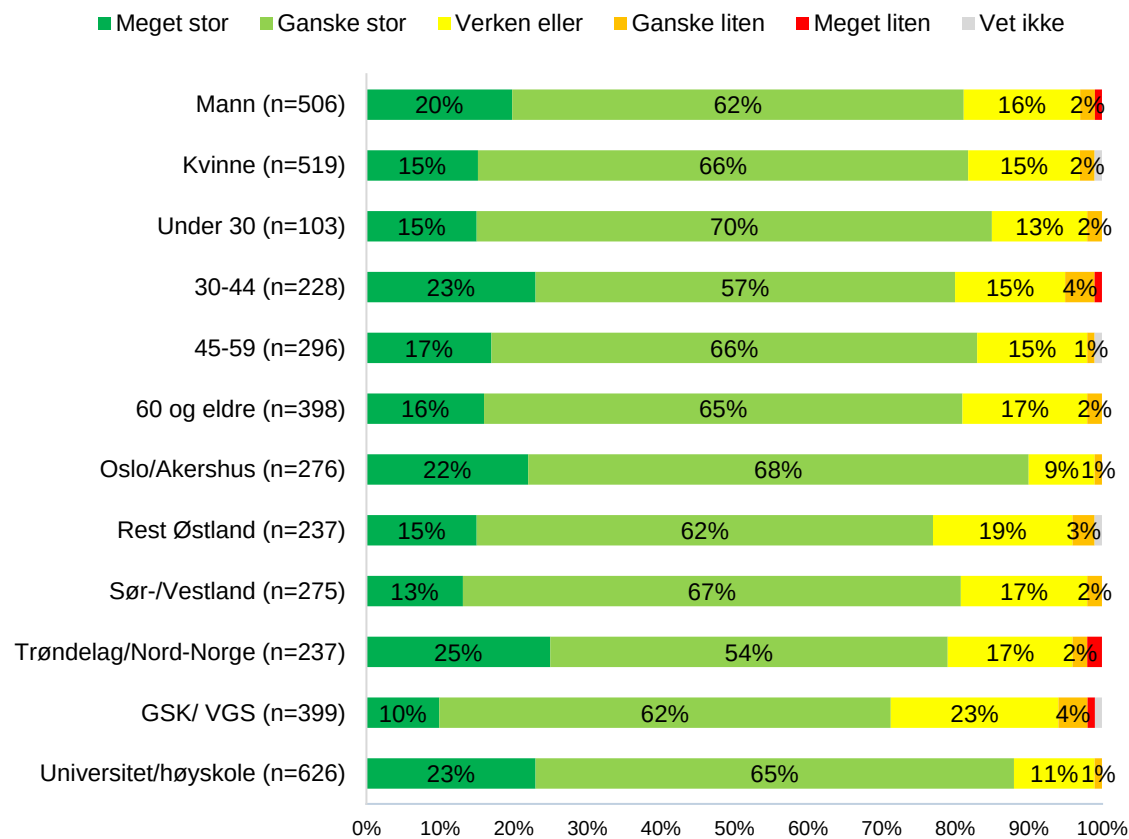
Her er det plass til en undertittel som kan gå over flere linjer

Vi vil at flere skal få lyst til å jobbe med forskning.
Forskning er viktig og spennende!

Generelt sett, hvor stor eller liten tillit har du til forskning ?

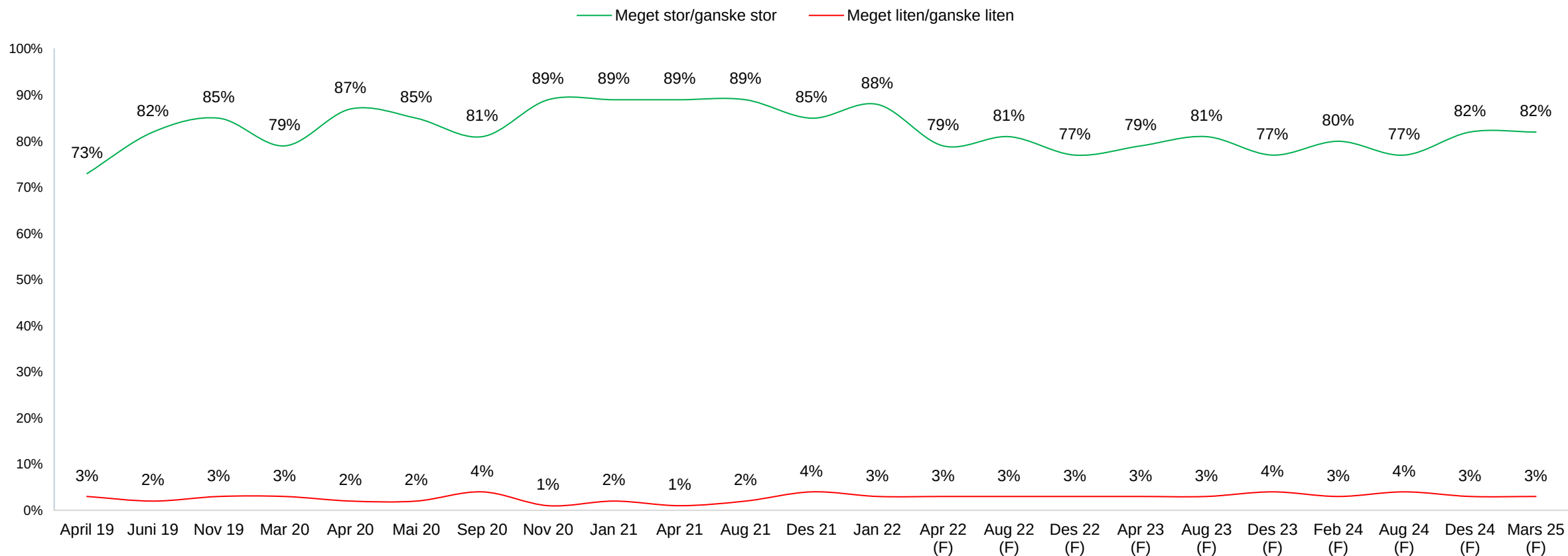

Et overveiende flertall i befolkningen (82 %) har stor tillit til forskning. Tilliten er betraktelig høyere blant de med høyere utdanning enn de med lavere utdanning (90 mot 77 %). Det er få kjønns- og aldersforskjeller.

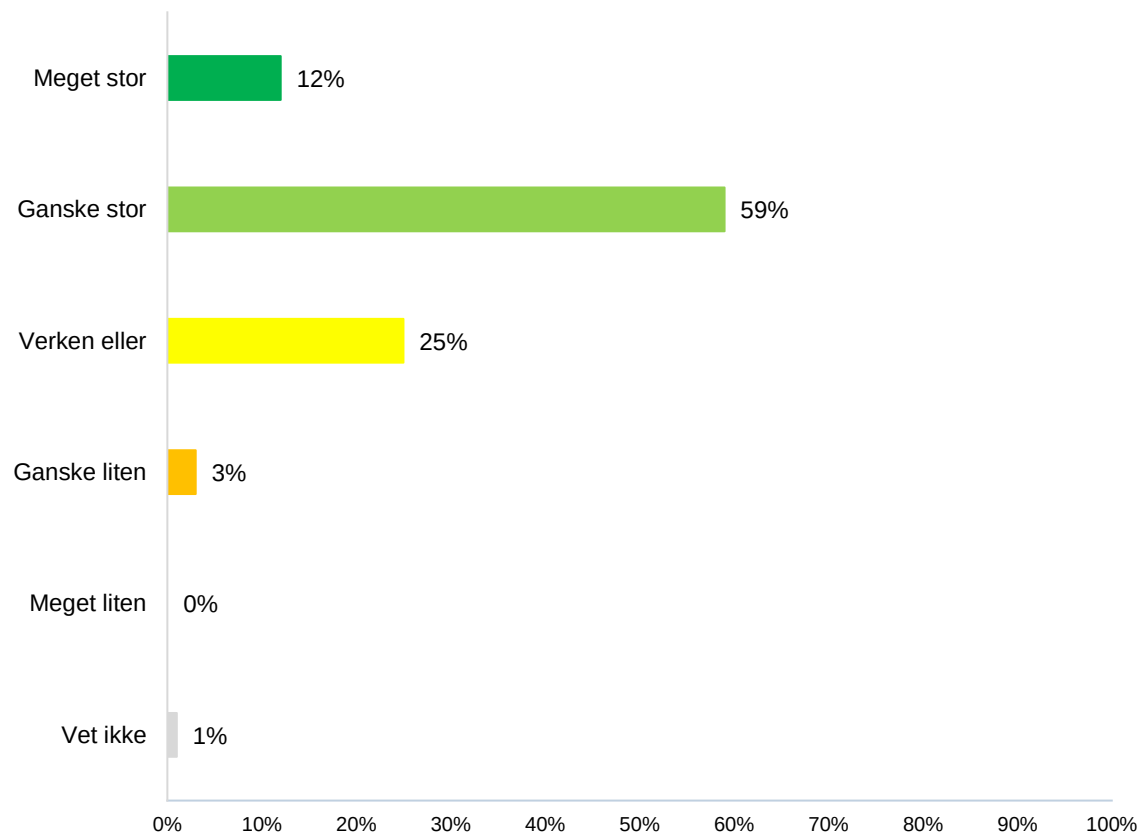

Generelt sett, hvor stor eller liten tillit har du til forskning ?

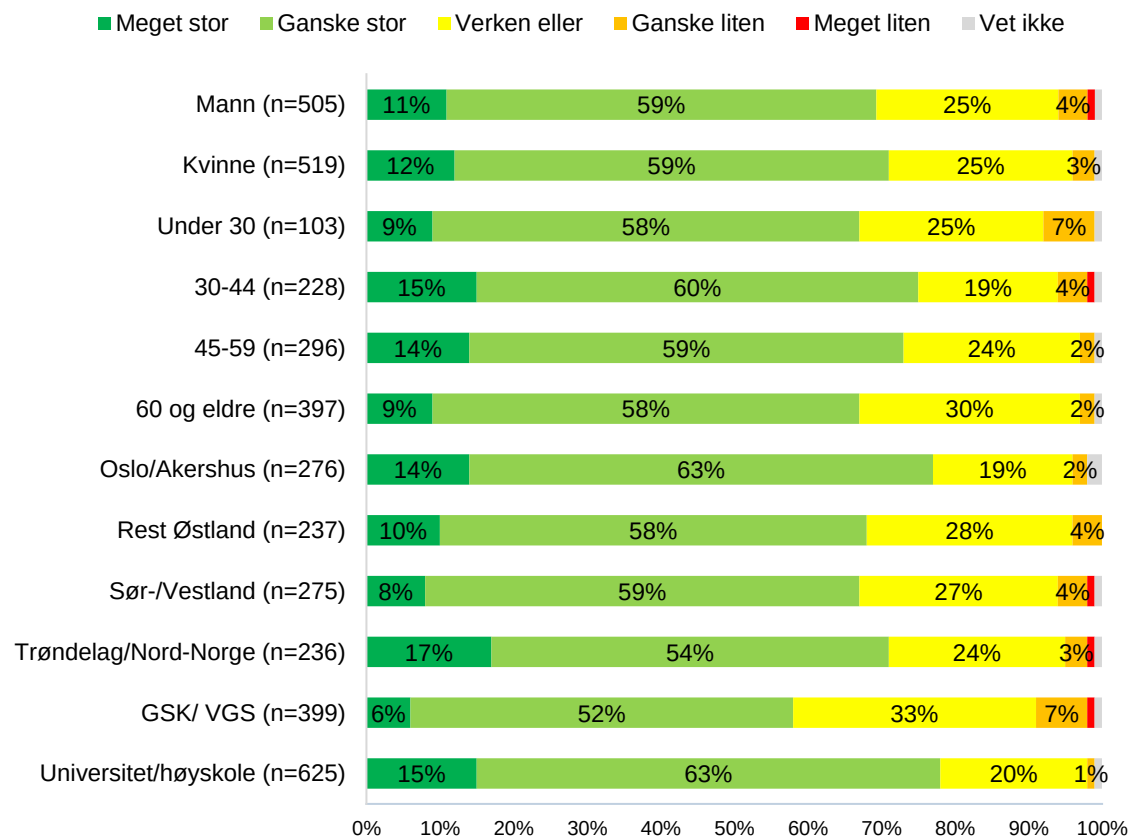
Tilliten til forskning har holdt seg stabil siden forrige måling, da det var en økning på fem prosentpoeng sammenlignet med august 2024. Siden januar 2022 har det vært mindre variasjon i tilliten, og det nåværende tillitsnivået på 82 % er det høyeste registrert i perioden.

Hvilken tillit har du til forskere?

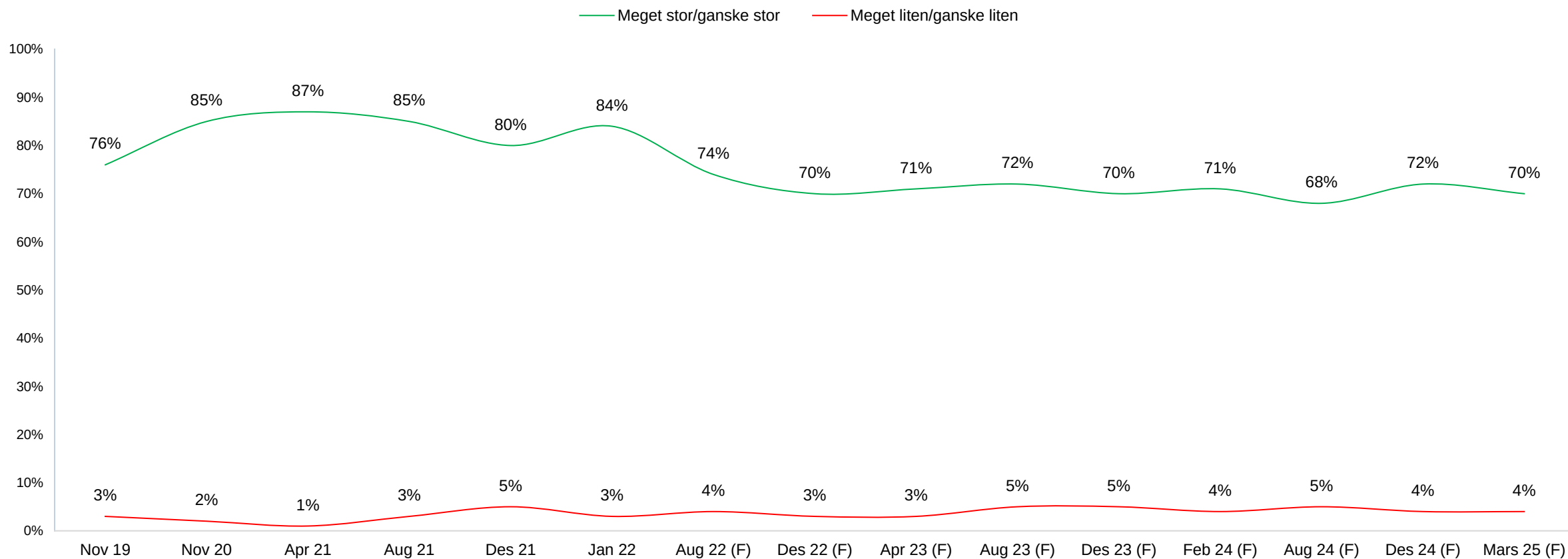

Tilliten til forskere er også høy (70 %), men noe lavere enn tilliten til forskning. Dette skyldes hovedsakelig at mange svarer at de verken har lav eller høy tillit (25 %). Særlig blant de eldste (60 år og eldre) svarer mange verken eller (30 %). Forskjellen i utdanningsnivå er også tydelig; blant de med lavere utdanning har syv prosent lav tillit.

Hvilken tillit har du til forskere?

Tilliten til forskere var spesielt høy under Covid-pandemien (87 % våren 2021), men har siden desember 2022 ligget på et stabilt nivå. Det er ingen signifikante endringer de siste målingene.

Tillit til forskningsfinansiering

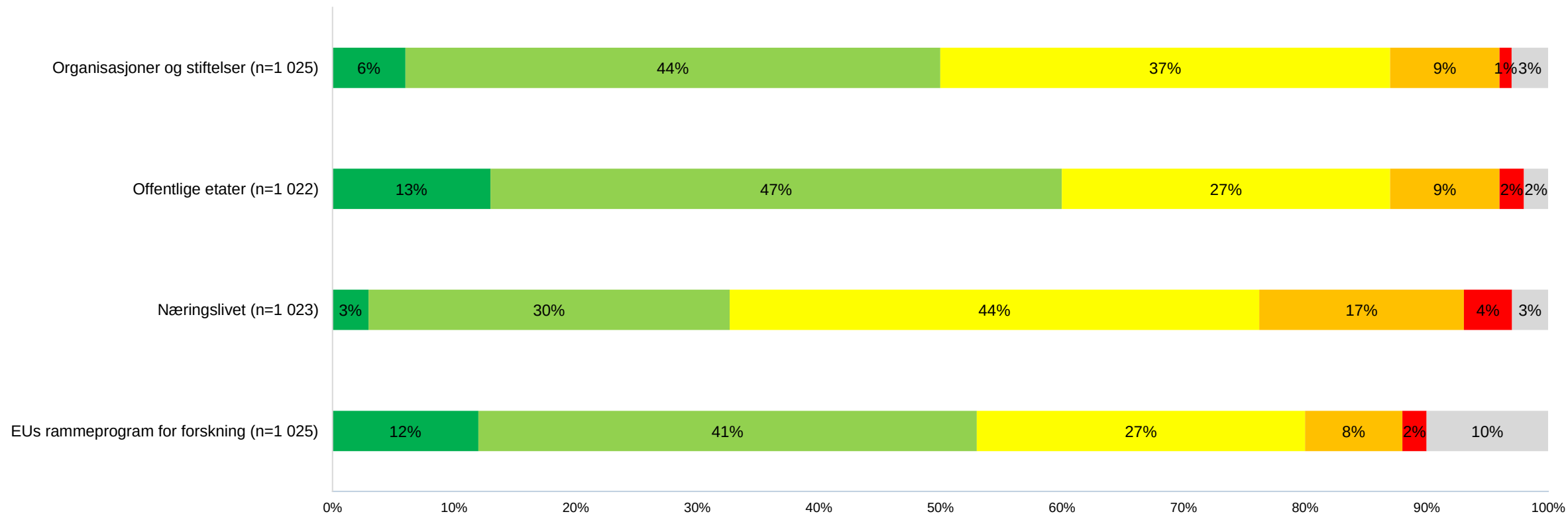
Her er det plass til en undertittel som kan gå over flere linjer

Vi vil at flere skal få lyst til å jobbe med forskning.
Forskning er viktig og spennende!

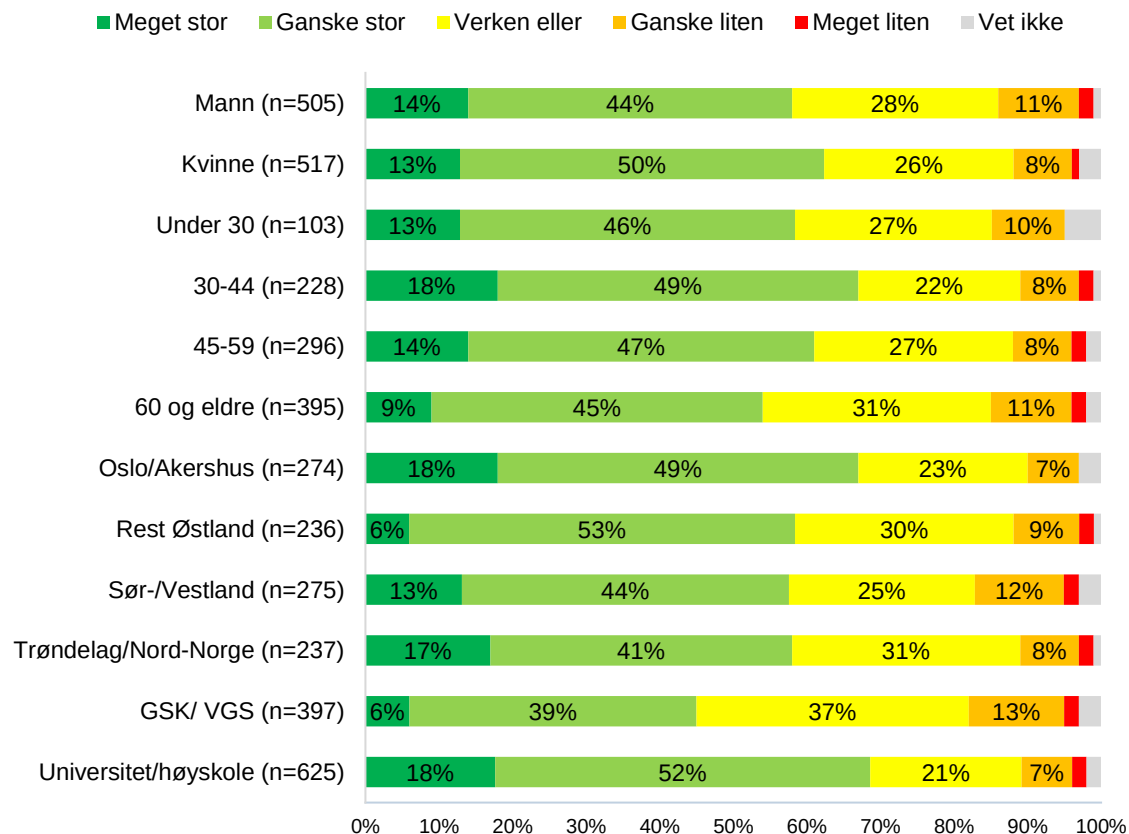
Hvor stor eller liten tillit har du til forskning finansiert av...

Jevnt over er det et fåtall i befolkningen som har *meget* stor tillit til forskning finansiert av ulike aktører (mellom tre og 13 %), men et flertall har stor tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser, offentlige etater og EUs rammeprogram for forskning, når meget eller ganske stor tillit sees under ett. Befolkningen er noe mer delt i tilliten til næringslivet; 33 % har stor tillit.

Meget stor Ganske stor Verken eller Ganske liten Meget liten Vet ikke

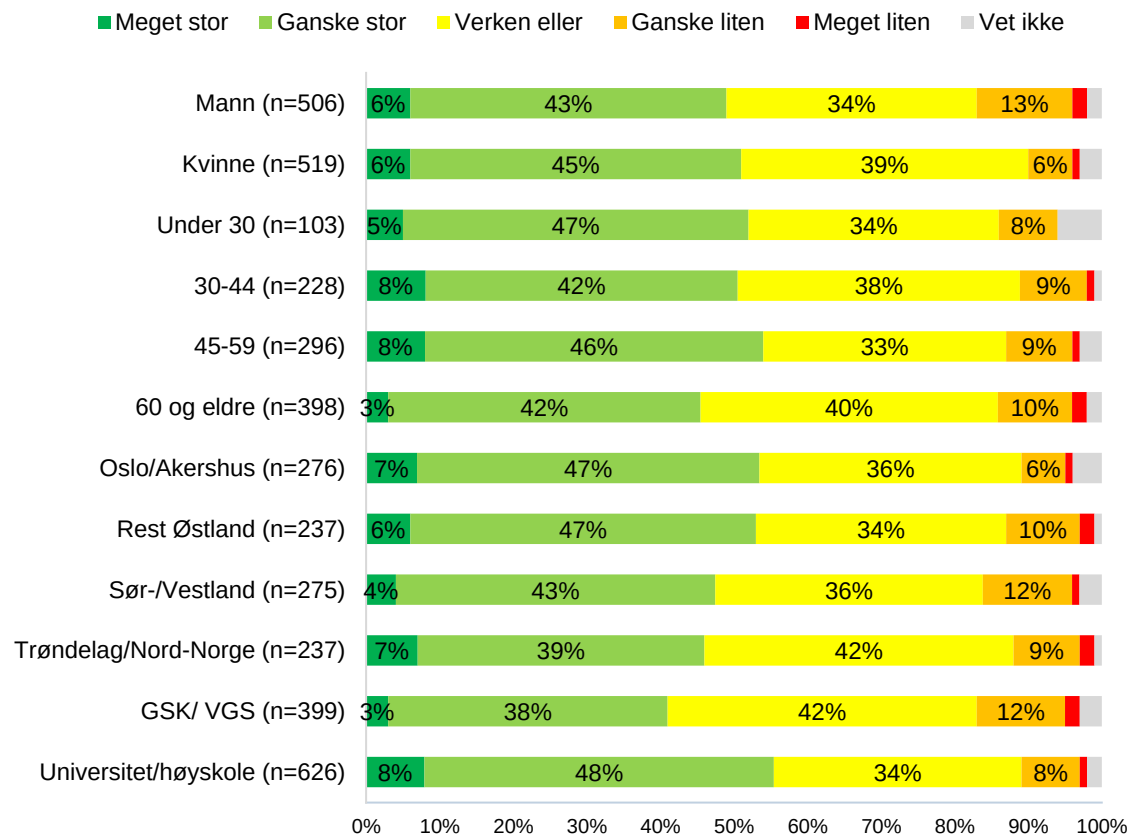

Offentlige etater

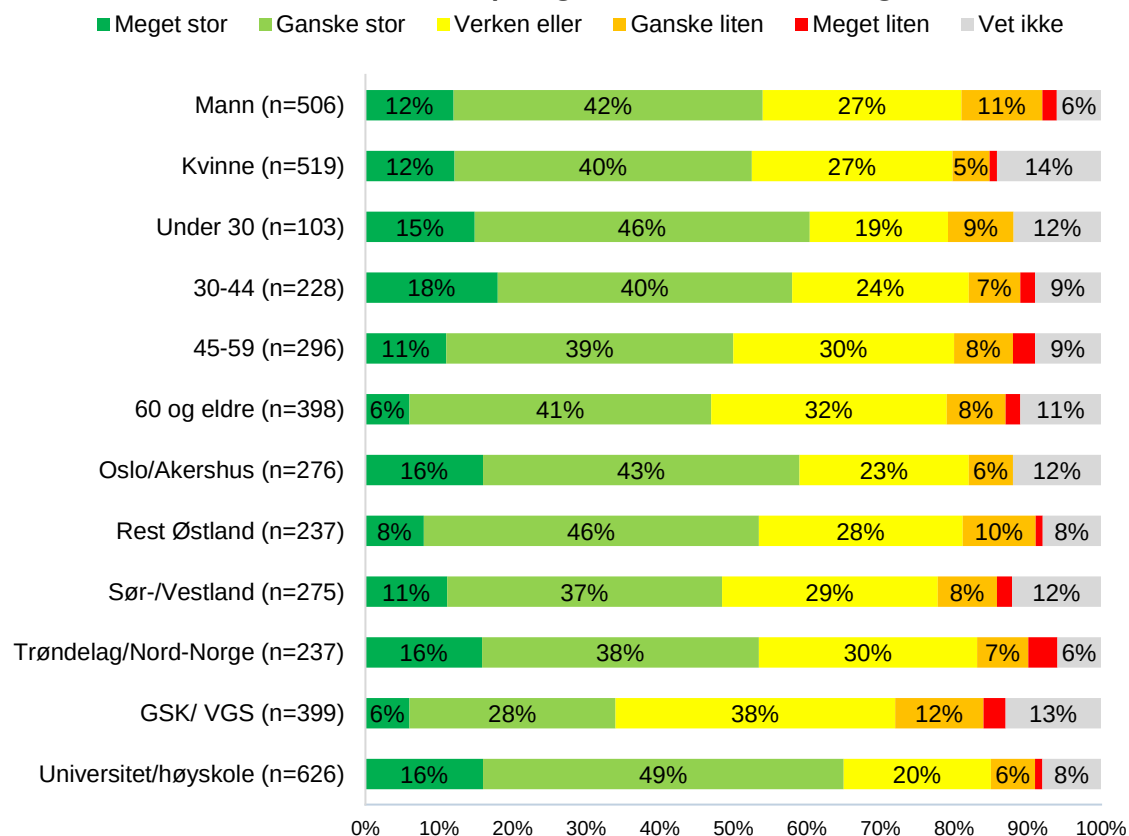

Tilliten til begge disse aktørene som forskningsfinansierer, varierer med utdanningsnivå. Dobbelt så mange menn som kvinner har liten tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser (15 % mot syv prosent). Personer med stor tillit til forskning generelt har også betydelig større tillit til disse finansørerne, og over 60 % uttrykker stor tillit – sammenlignet med under 25 % blant dem med liten tillit til forskning generelt (vises ikke i figuren).

Organisasjoner og stiftelser

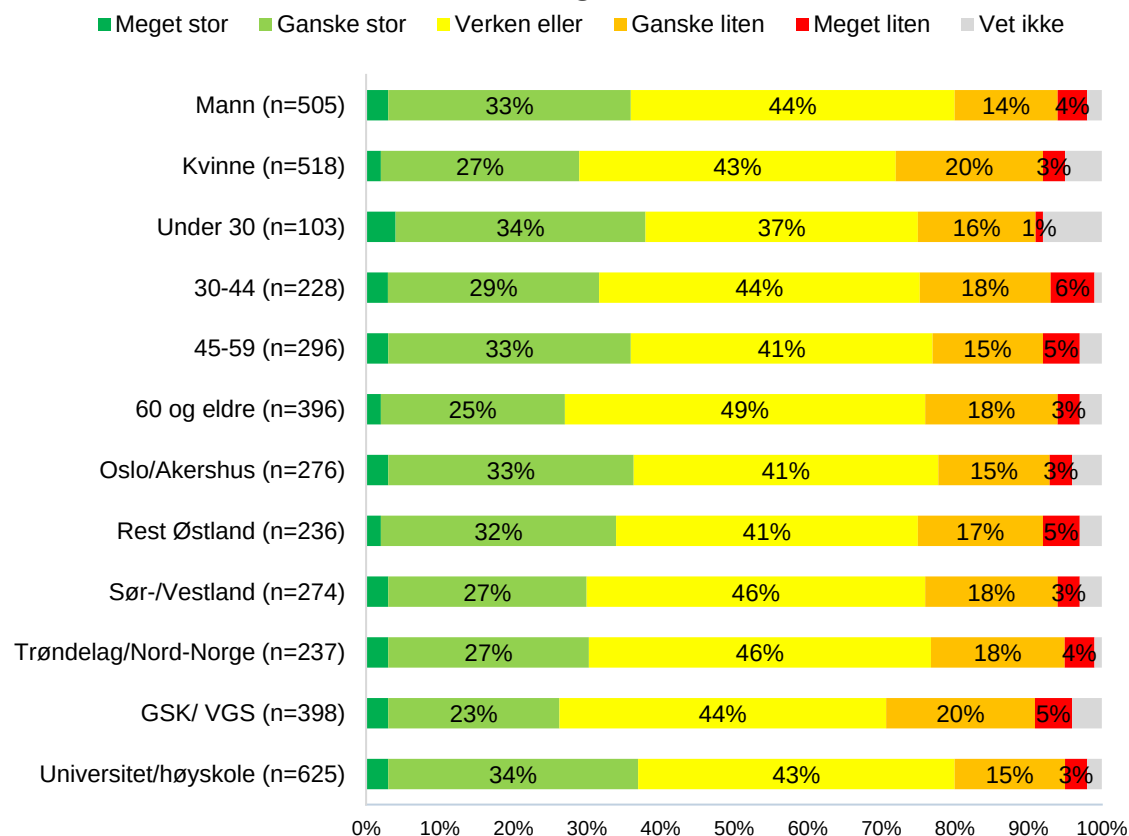

EUs rammeprogram for forskning

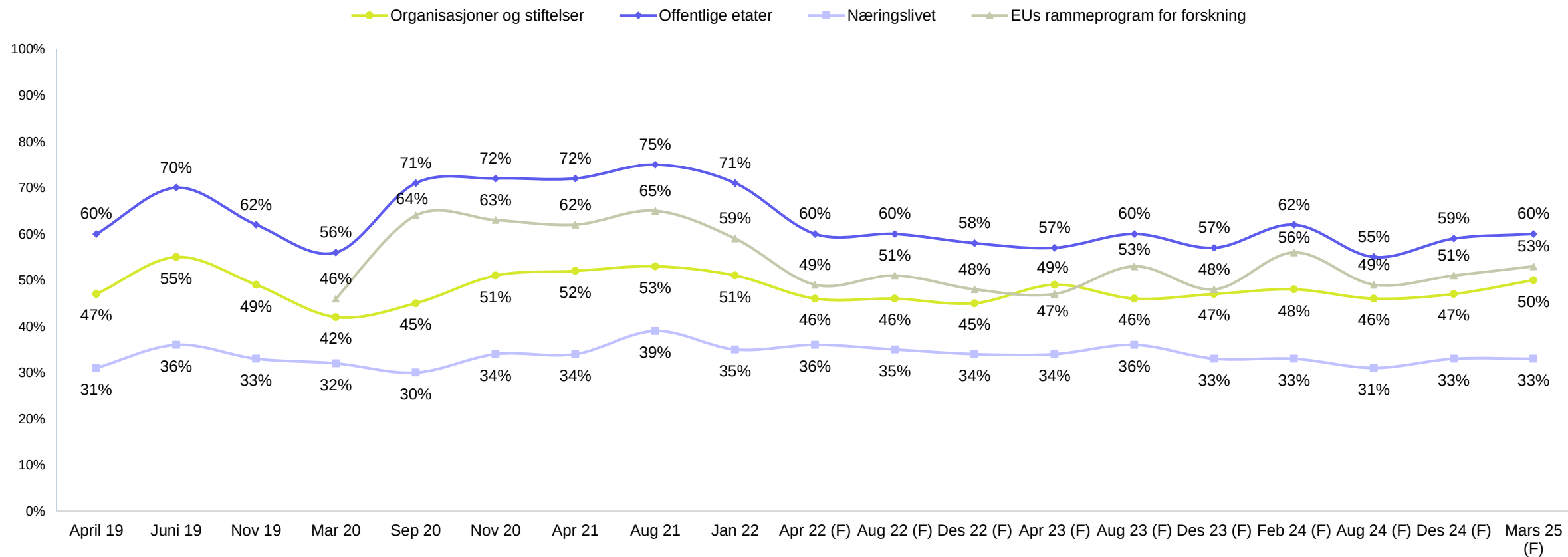
Også når det gjelder tilliten til EUs rammeprogram har dobbelt så mange menn som kvinner liten tillit (13 % mot syv prosent). Tilliten til begge disse aktørene som forskningsfinansierer, er lavere blant de eldste (60 år og eldre). Dette skyldes hovedsakelig at mange i denne aldersgruppen svarer verken eller. Det er også tydelig variasjon i tilliten når det gjelder utdanningsnivå.

Næringslivet

Tillit til forskningsfinansiering

Også tilliten til forskningsfinansierer (med unntak av næringslivet) var høyere under Covid-pandemien, men stabiliserte seg fra april 2022. Sammenlignet med august 2024, er det en positiv utviklingen i tilliten til offentlige etater, EUs rammeprogram for forskning og organisasjoner og stiftelser (økning på hhv. fem, fire og fire prosentpoeng). Nivået er nå nærmere toppnivået målt februar 2024.

Tillit til forskning på ulike fagfelt

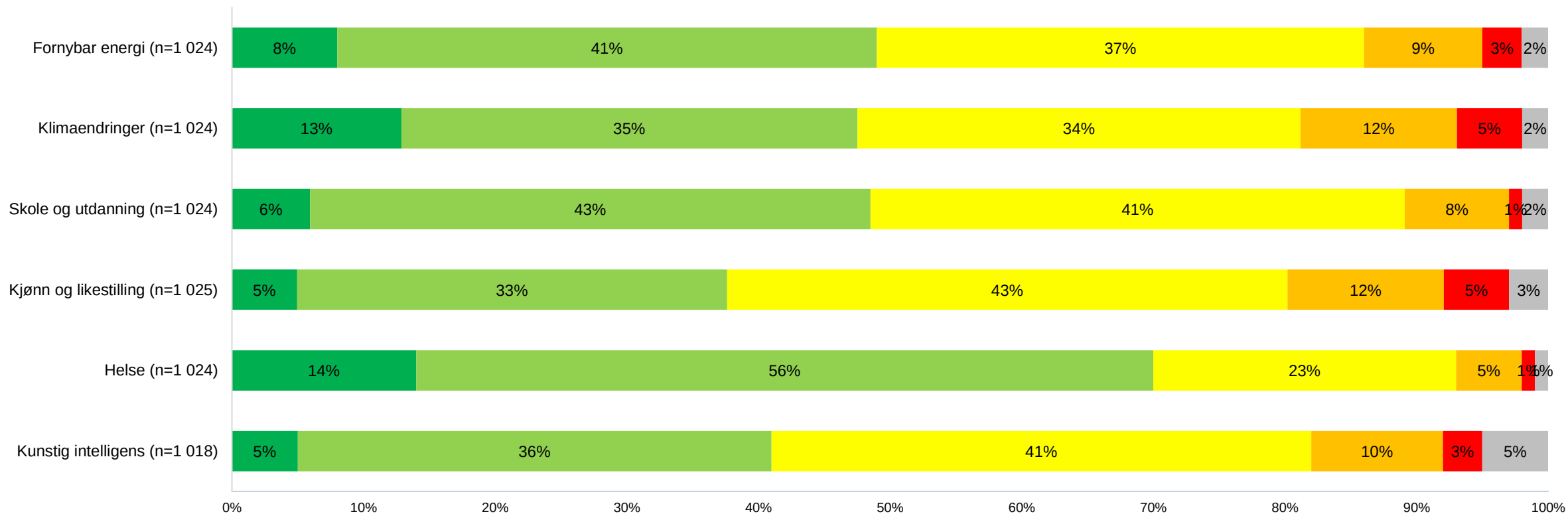
Her er det plass til en undertittel som kan gå over flere linjer

Vi vil at flere skal få lyst til å jobbe med forskning.
Forskning er viktig og spennende!

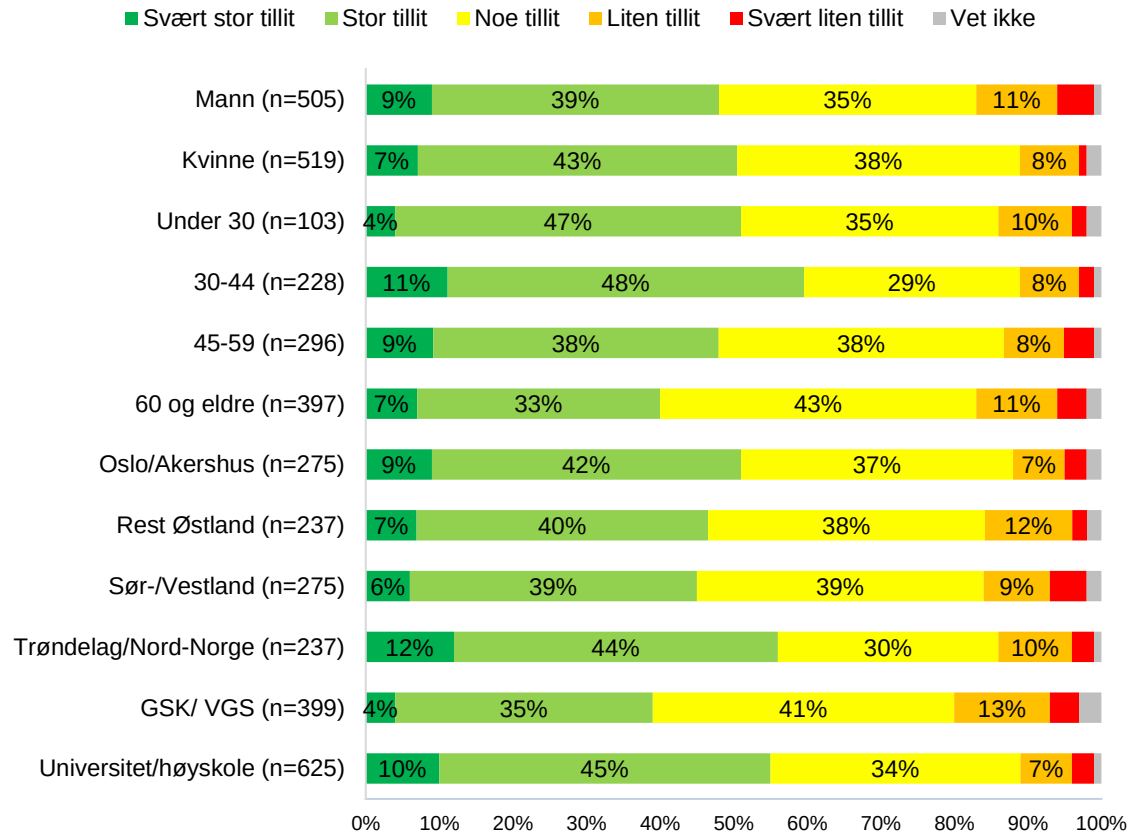
Hvilken tillit har du til forskning på...

Halvparten av befolkning har stor tillit til forskning på fornybar energi, klimaendringer og skole og utdanning. Tilliten til forskning på kjønn og likestilling og kunstig intelligens er noe lavere (hhv. 38 % og 42 % har stor tillit), mens tilliten til forskning på helse er stor (70 %). Andelen som har liten tillit varierer mellom 16 % (klimaendringer) og seks prosent (helse).

■ Svært stor tillit ■ Stor tillit ■ Noe tillit ■ Liten tillit ■ Svært liten tillit ■ Vet ikke

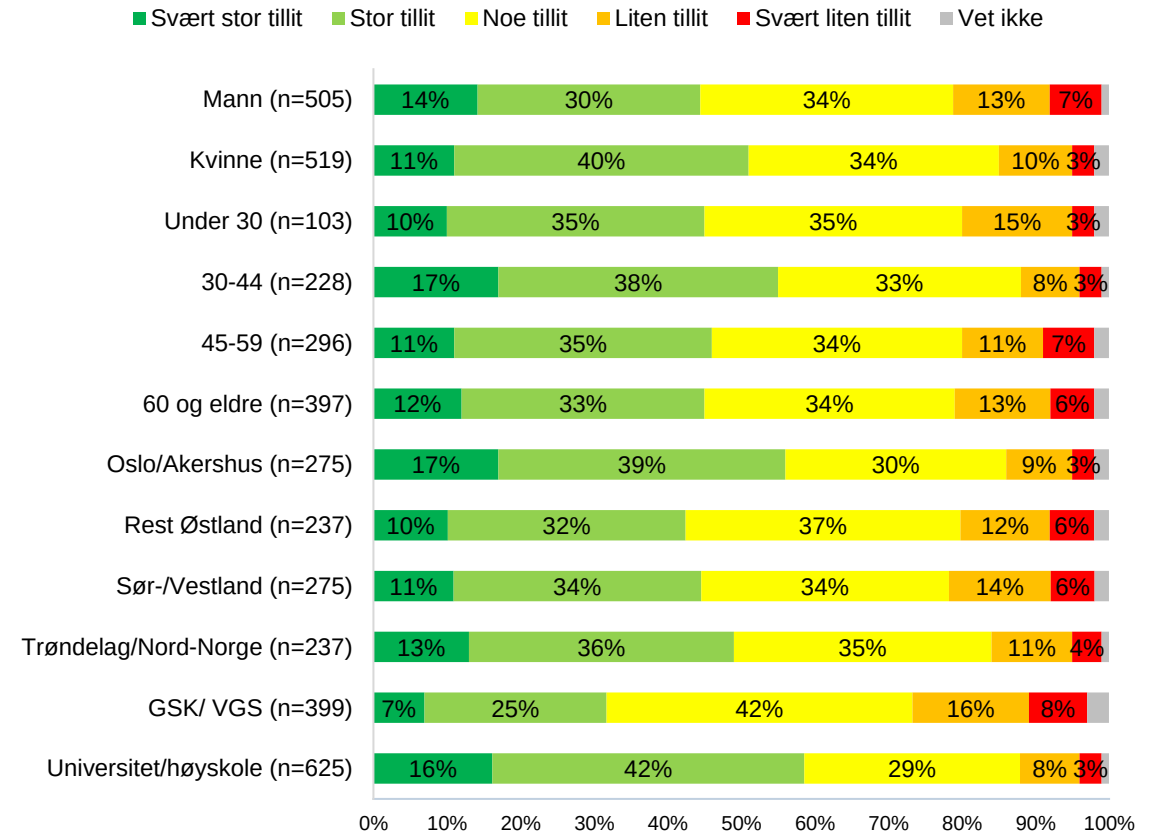

Fornybar energi

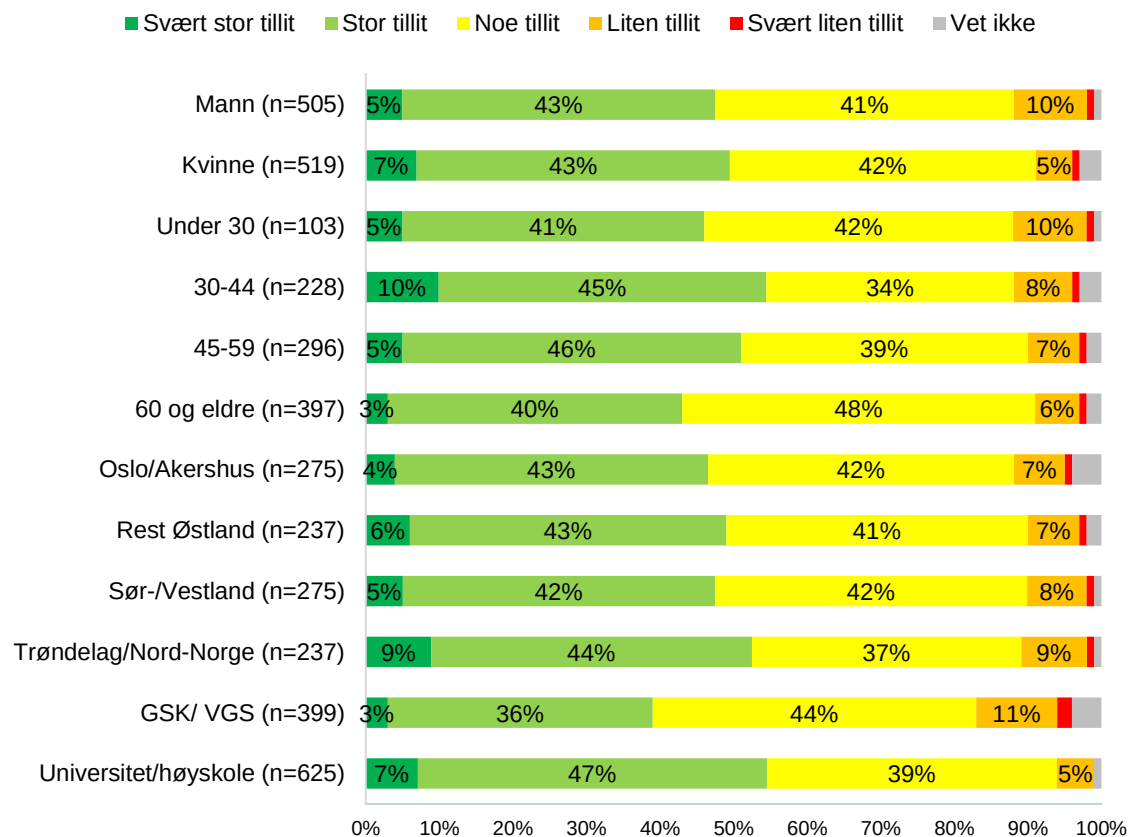
Tilliten til forskning på både fornybar energi og klimaendringer er høyest blant 30 – 44-åringene, sammenlignet med de andre aldersgruppene. Også de med høyere utdanning har større tillit til forskning på begge disse feltene sammenlignet med de med lavere utdanning. Menn har lavere tillit til forskning på klimaendringer enn kvinner (20 % mot 13 % har *liten* tillit).

Klimaendringer

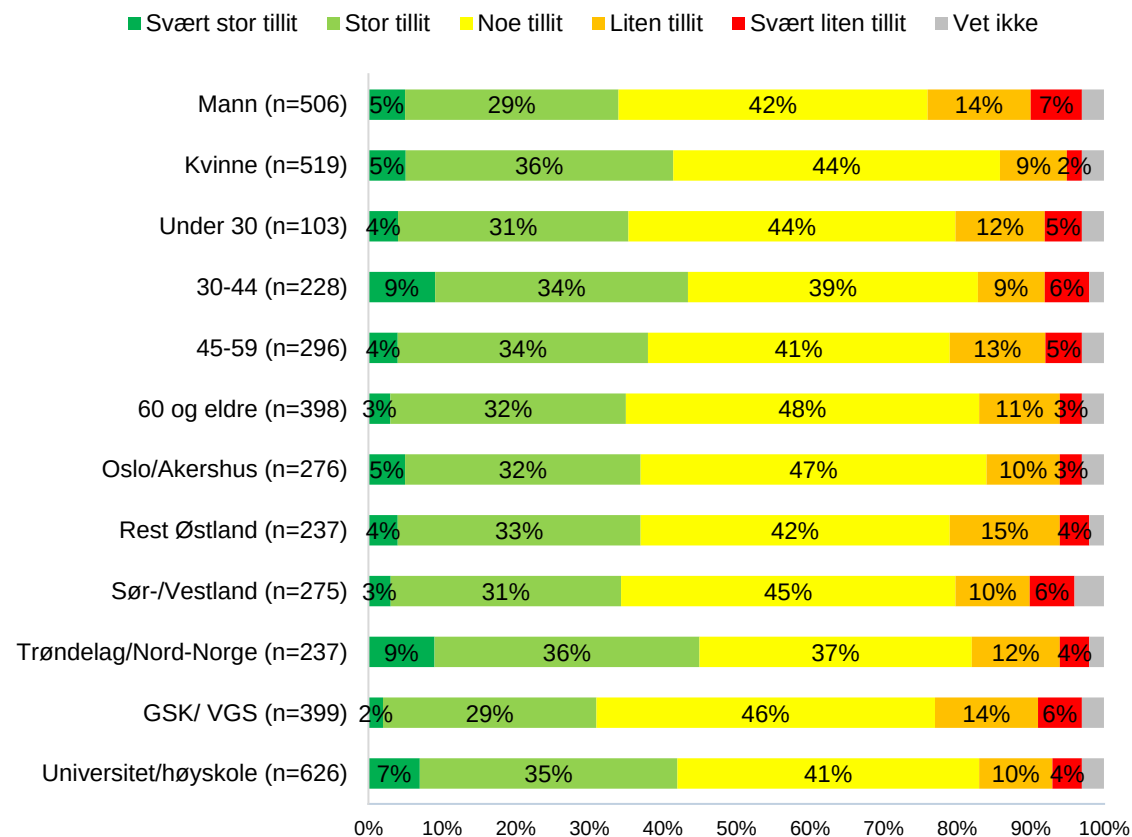

Også når det gjelder tillit til forskning på skole og utdanning og kjønn og likestilling, er den størst blant 30-44-åringer og personer med høyere utdanning, sammenlignet med befolkningen ellers. Nesten dobbelt så mange menn som kvinner har liten tillit til forskning på kjønn og likestilling (21 % mot 11 %).

Skole og utdanning

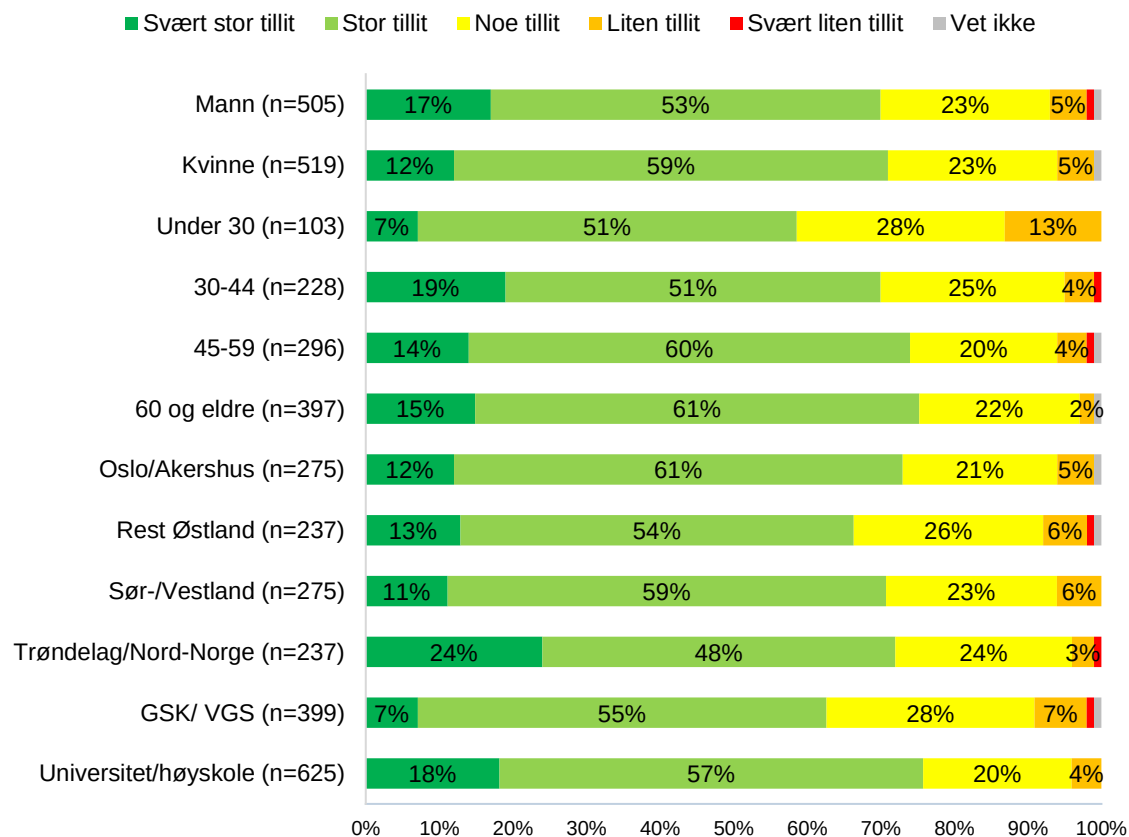

Kjønn og likestilling

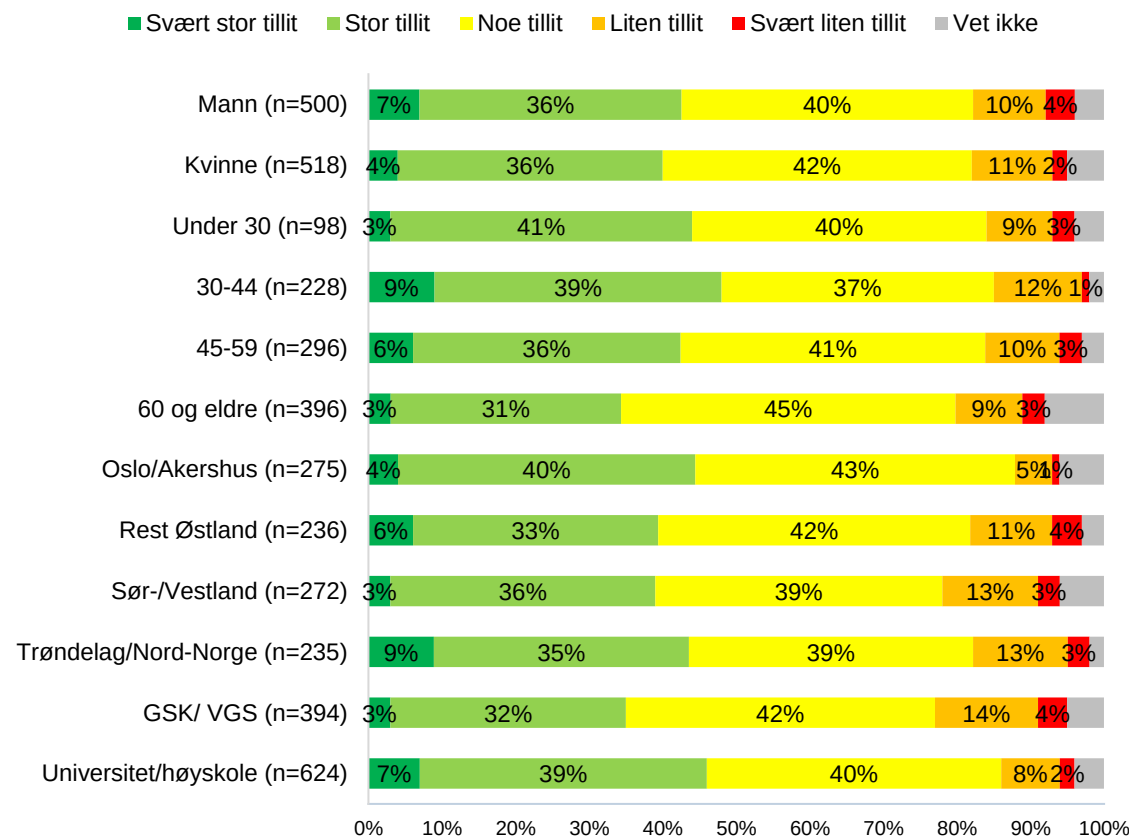

Blant de yngste er det en større andel med *liten* tillit til forskning på helse enn det er ellers i befolkningen (13 %). Det er derimot færre blant de eldste som har stor tillit til forskning på kunstig intelligens (34 %), men dette skyldes hovedsakelig at flere svarer verken eller. For begge fagfelt er det en større andel blant de med høyere utdanning som har stor tillit, sammenlignet med de med lavere utdanning.

Helse

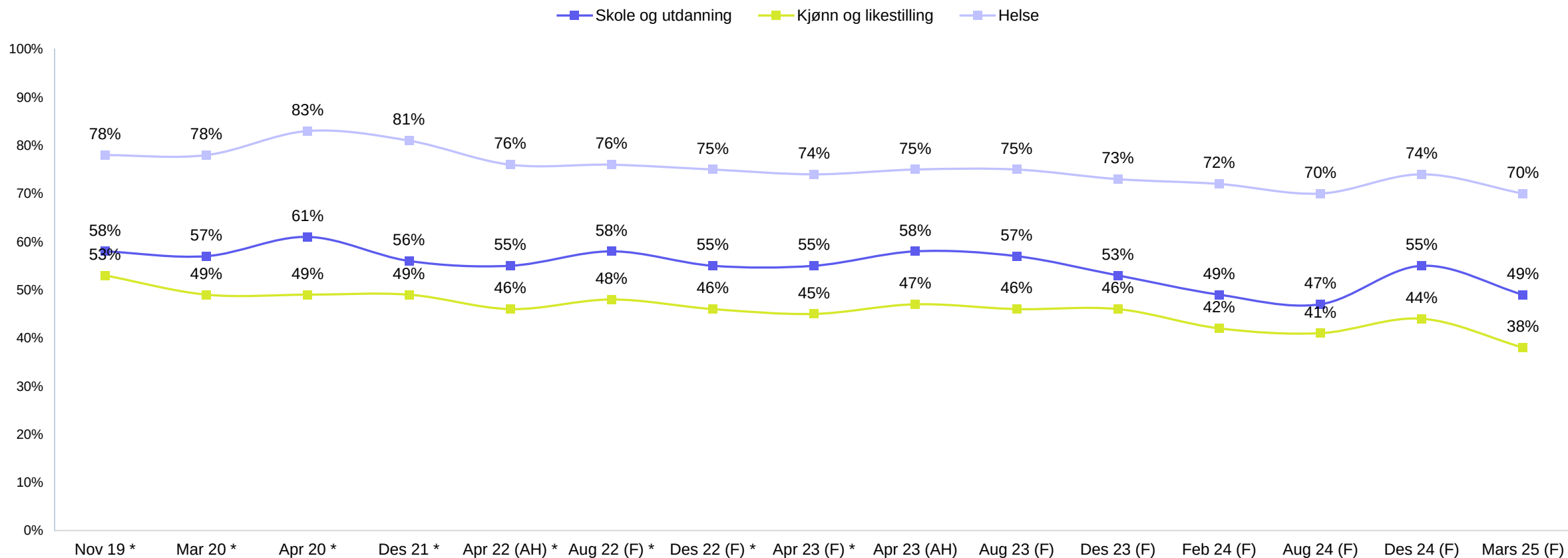

Kunstig intelligens

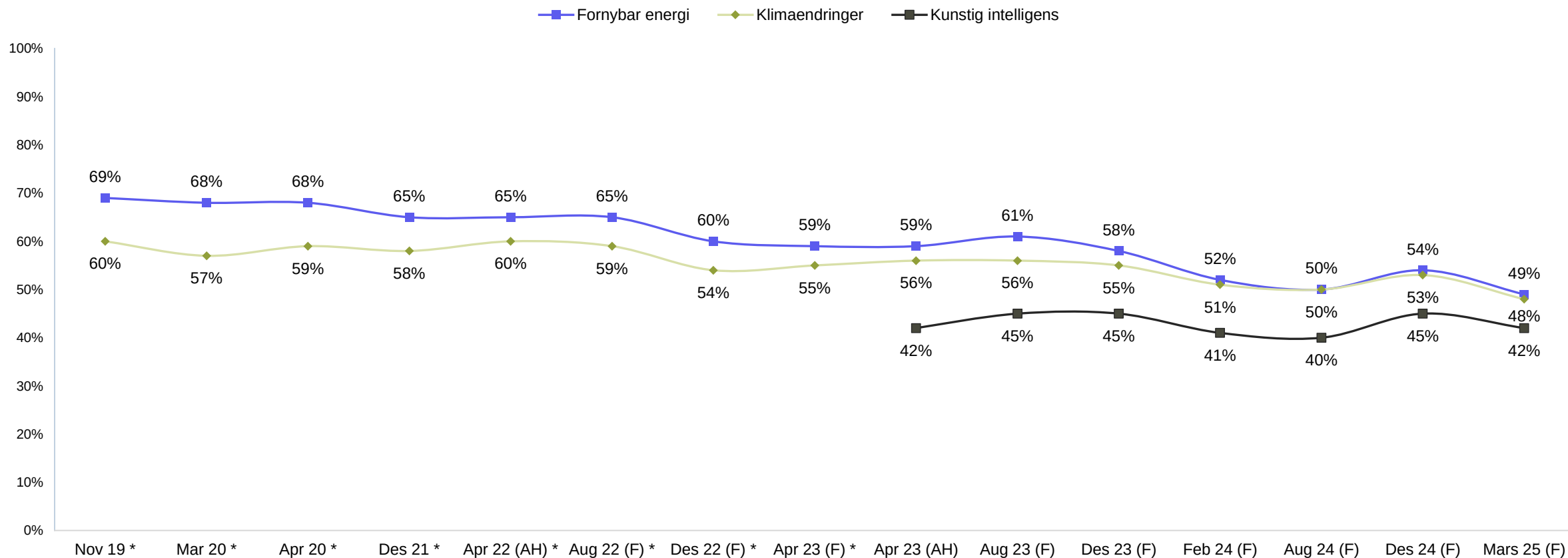
Hvilken tillit har du til forskning på...

Tilliten til forskning på skole og utdanning, kjønn og likestilling og helse synker fra forrige måling (mellom fire og seks prosentpoeng). Den negative trenden fra august 2023 ser derfor ut til å fortsette. Både for menn og kvinner har tilliten svekket seg siden forrige måling (med unntak av tillit til helse, hvor det hovedsakelig er menn som har mindre tillit).

Hvilken tillit har du til forskning på...

Også den negative trenden i tilliten til forskning på fornybar energi og klimaendringer, synker fra august 2023, til tross for et hopp i forrige måling. Tilliten til begge disse fagfeltene, er nå på det laveste nivået målt. Sammenlignet med forrige måling drives nedgangen i tillit til forskning på klimaendringer hovedsakelig av menn, mens nedgangen i tillit til forskning på fornybar energi er størst blant kvinner. Det er derimot stabilitet i tilliten til kunstig intelligens, og det har ikke vært signifikante endringer over tid.

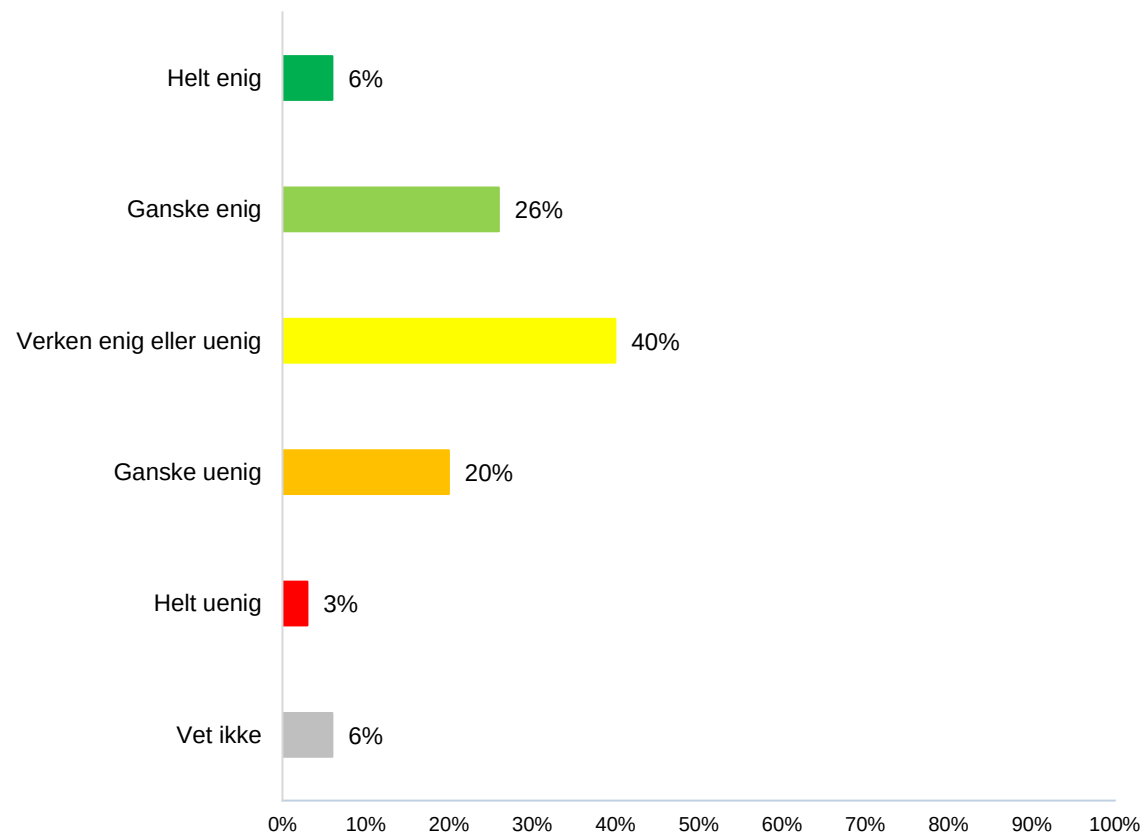

Uavhengig og troverdig forskning

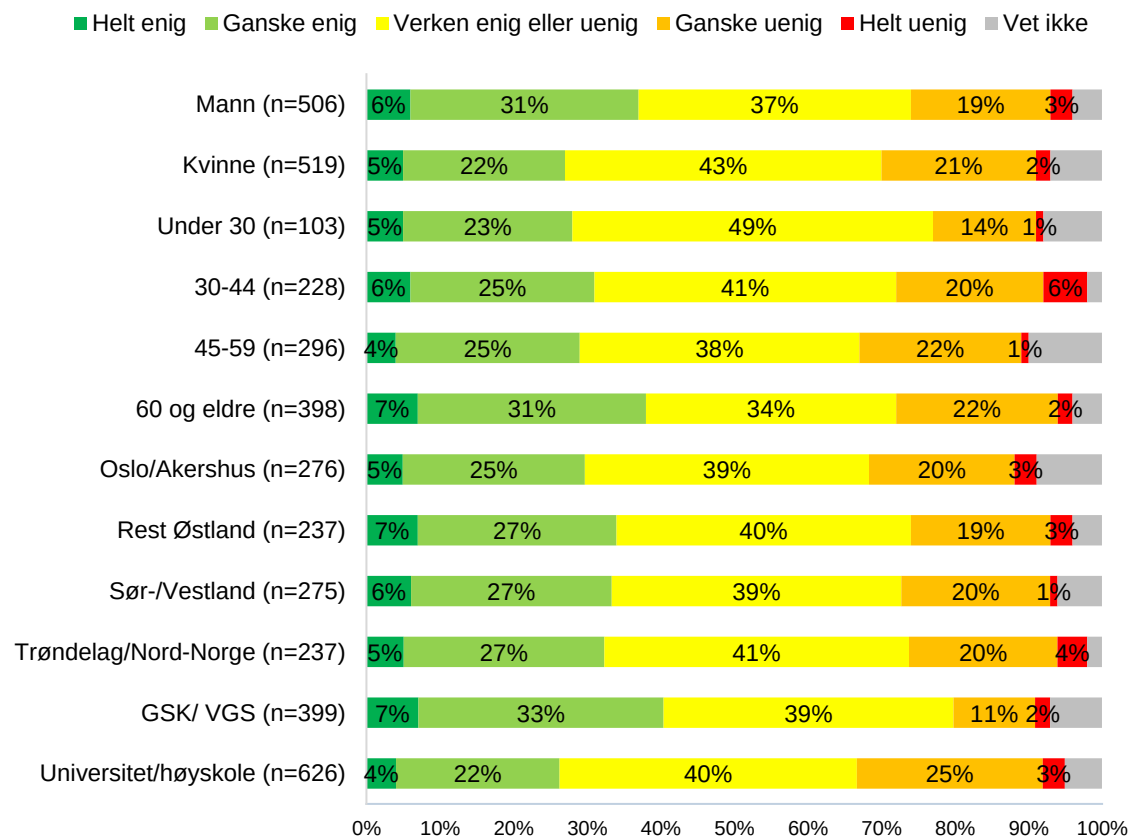
Her er det plass til en undertittel som kan gå over flere linjer

Vi vil at flere skal få lyst til å jobbe med forskning.
Forskning er viktig og spennende!

Forskningsresultater er i stor grad preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger

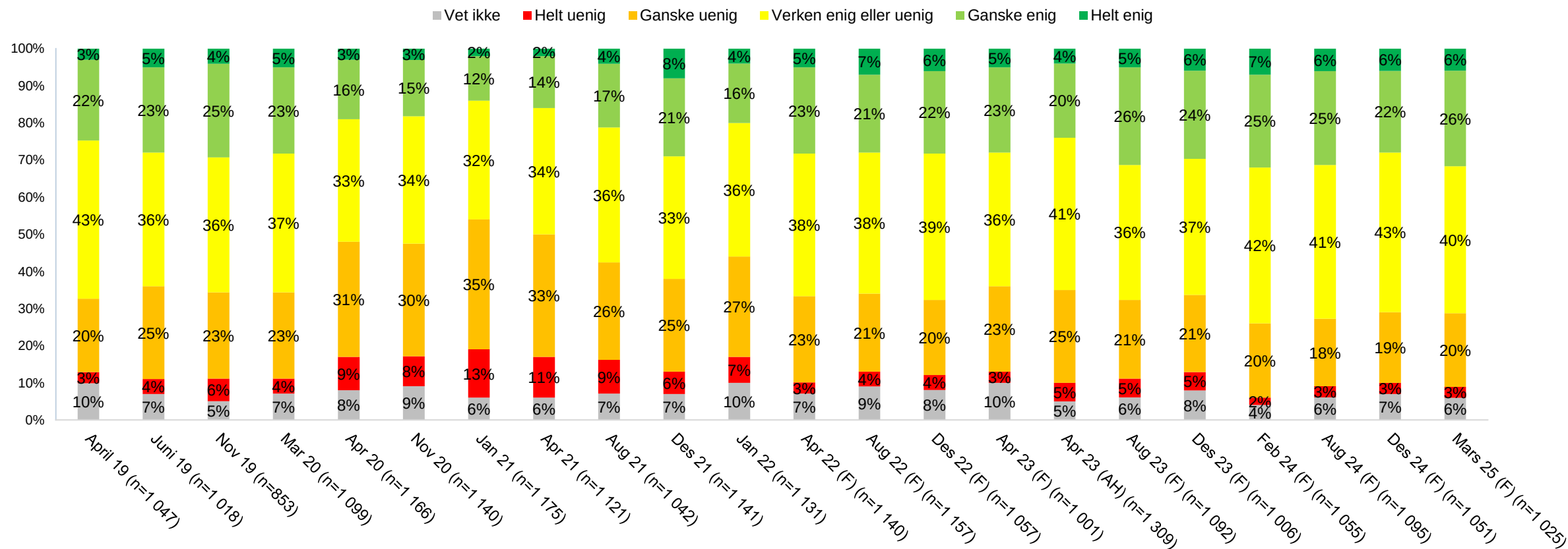

Omtrent en tredjedel av befolkningen er enig i denne påstanden, mens 23 % er uenige. Menn er i langt større grad enn kvinner enige (37% mot 27%), og også blant de eldste er en høyere andel enige enn i resten av befolkningen (38%). Som i andre spørsmål, fremkommer det tydelige forskjeller mellom gruppene når det gjelder utdanningsnivå.

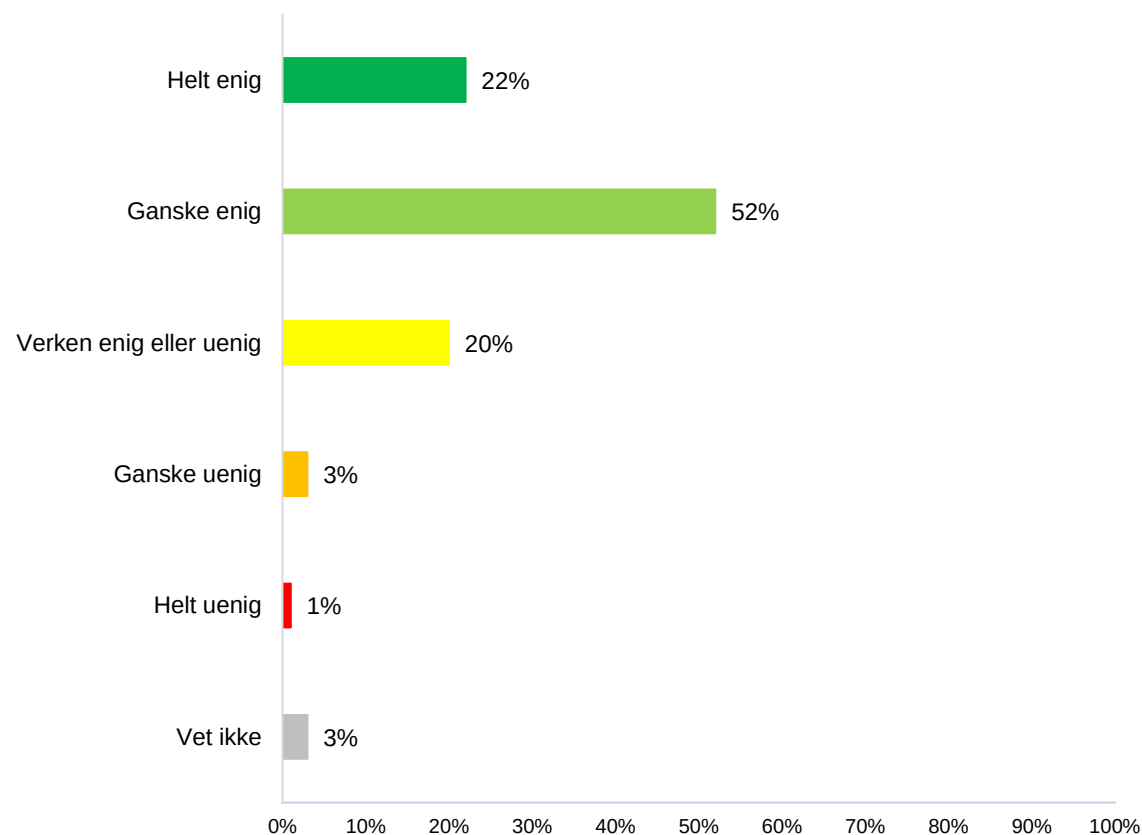

Forskningsresultater er i stor grad preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger

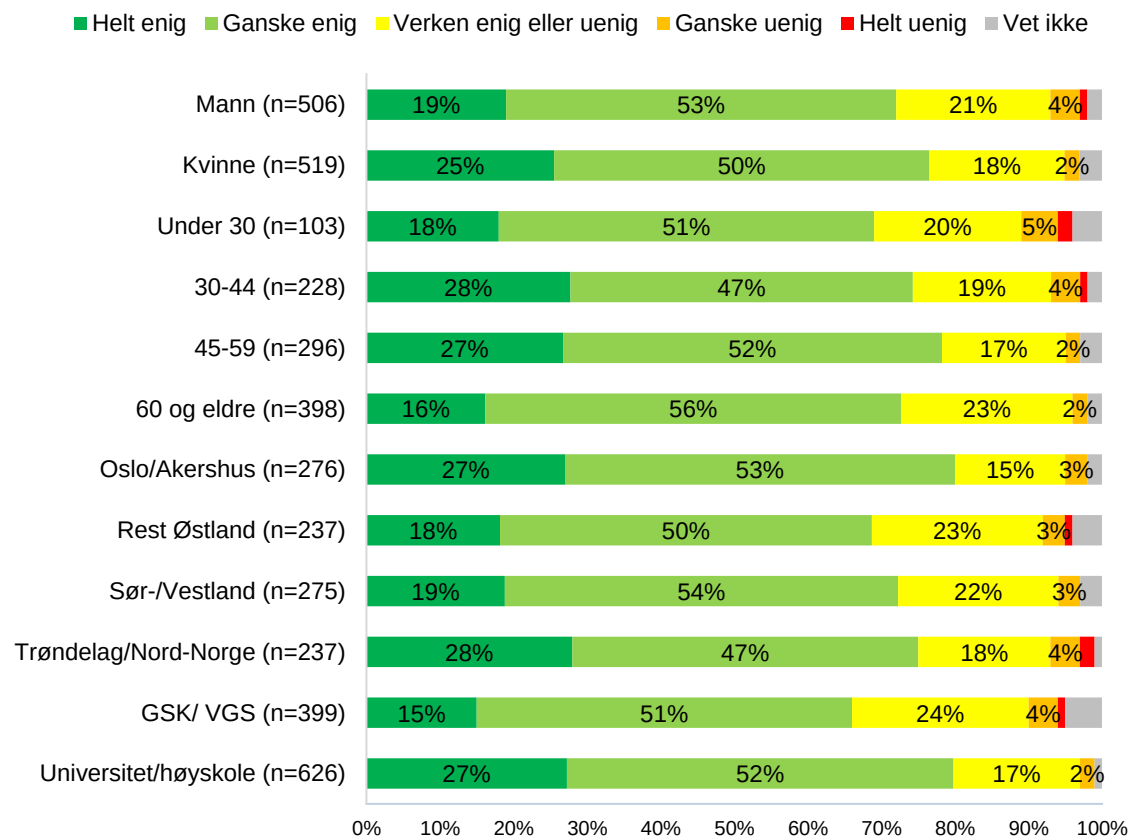
Sammenlignet med målingen i april 2023 og målingene før, har det vært en økning i andelen som er enig i dette. Andelen har likevel vært stabil de siste par årene.

Forskere ønsker å dele sin kunnskap med andre

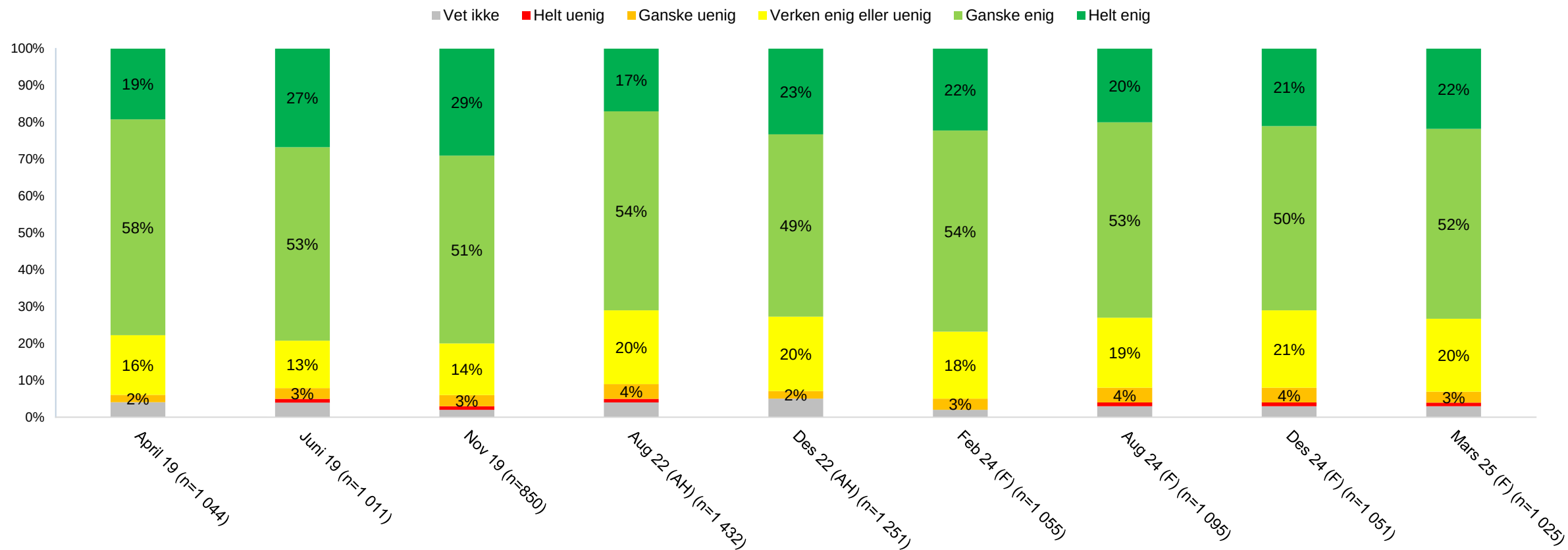

Et stort flertall på 74 % er enige i at forskere ønsker å dele sin kunnskap med andre. Kun fire prosent er uenige. Her er det få forskjeller mellom gruppene, med unntak av forskjellene basert på utdanningsnivå. Personer med høyere utdanning er i større grad positive til at forskere ønsker å dele kunnskap, enn de med lavere utdanning.

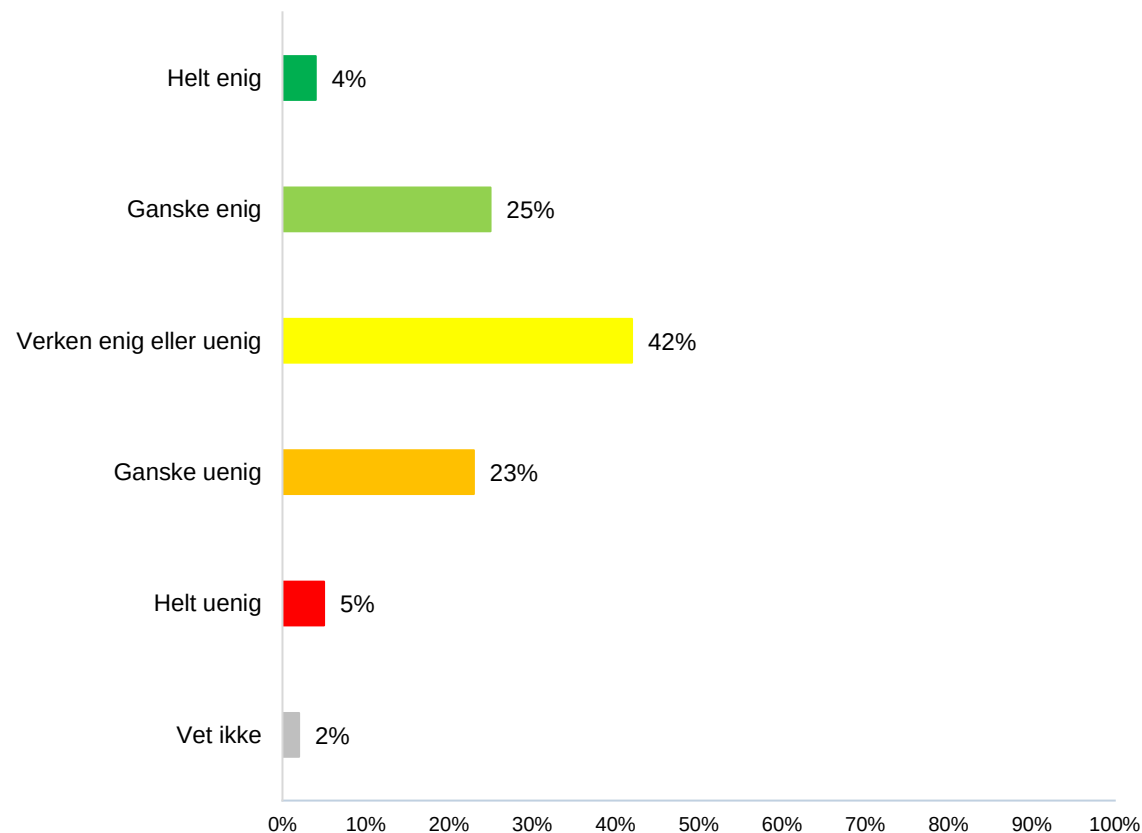

Forskere ønsker å dele sin kunnskap med andre

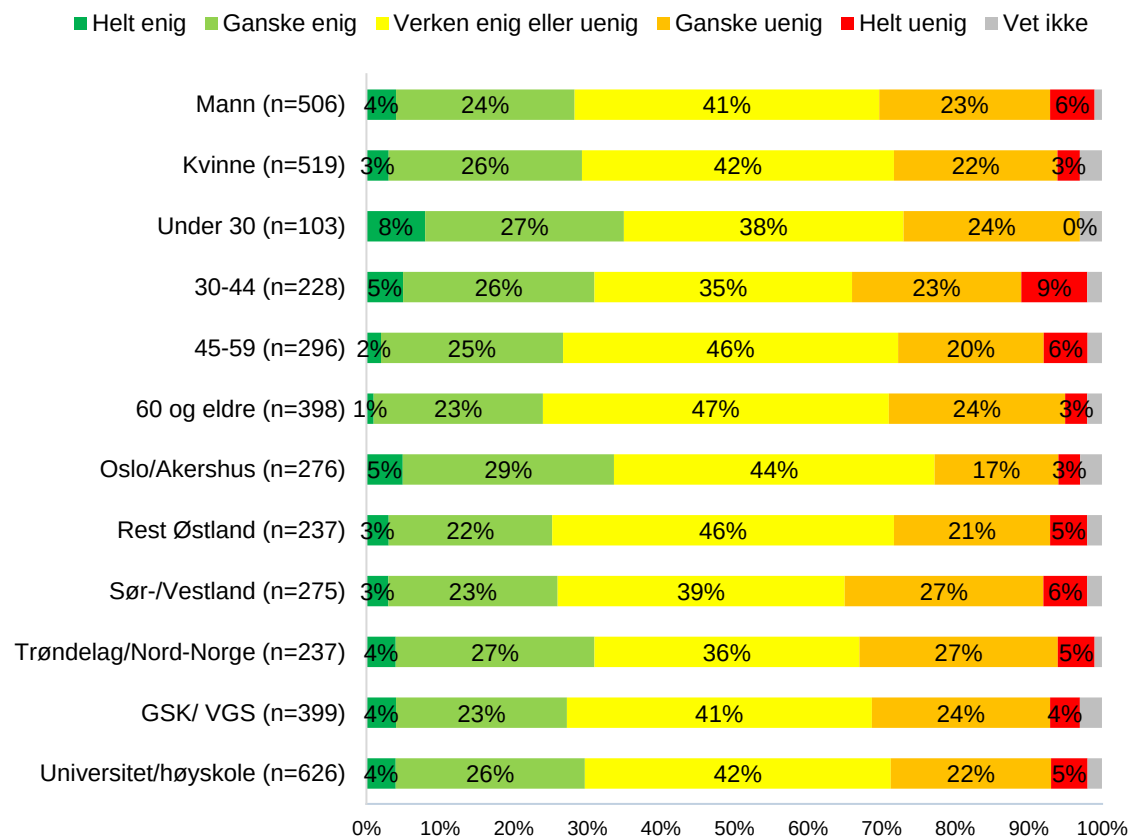
I 2019 var andelen som var enige høyre enn målt fra 2022 til i dag, men de siste tre årene har det vært stabilitet i dette spørsmålet.

Mediene presenterer forskning på en troverdig måte

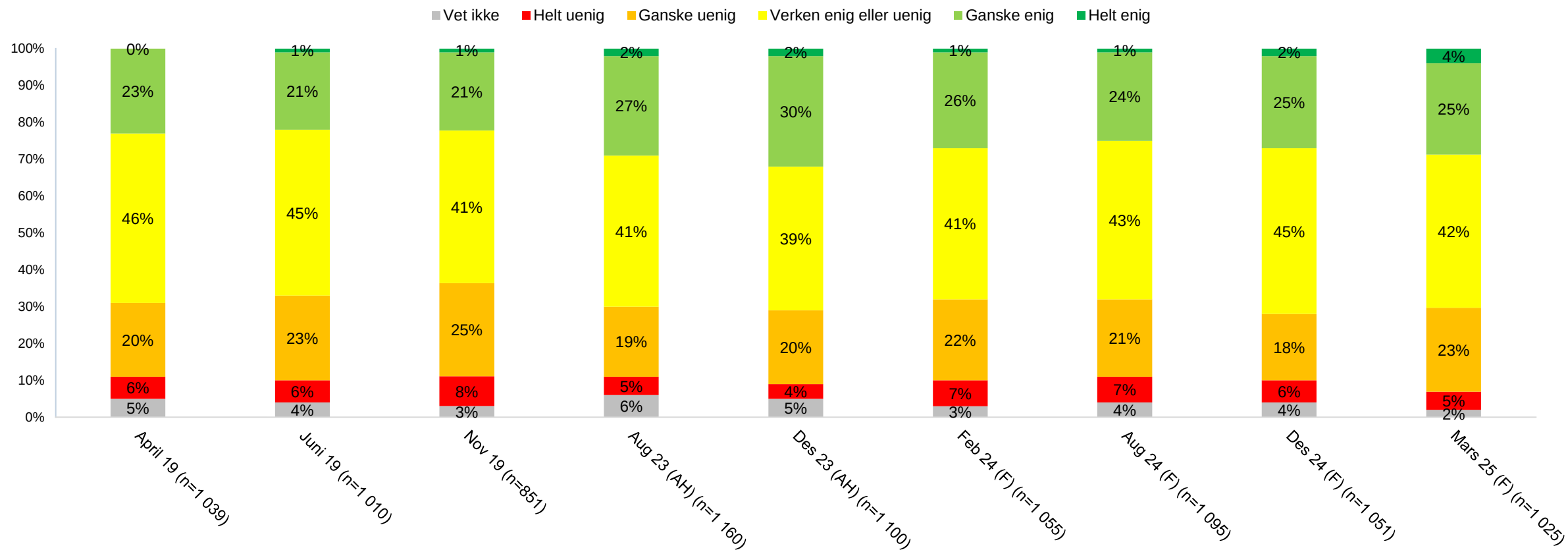

I befolkningen mener 29 % at mediene presenterer forskning på en troverdig måte, og en like stor andel er uenige i dette (28 %). Her er det ingen signifikante forskjeller mellom gruppene, heller ikke mtp. utdanningsnivå. Bakgrunnstallene viser at de som har liten tillit til forskning generelt i langt større grad er uenige i påstanden, sammenlignet med de som har høy tillit (58 % mot 23 % er uenige) (basene for denne gruppen er liten).

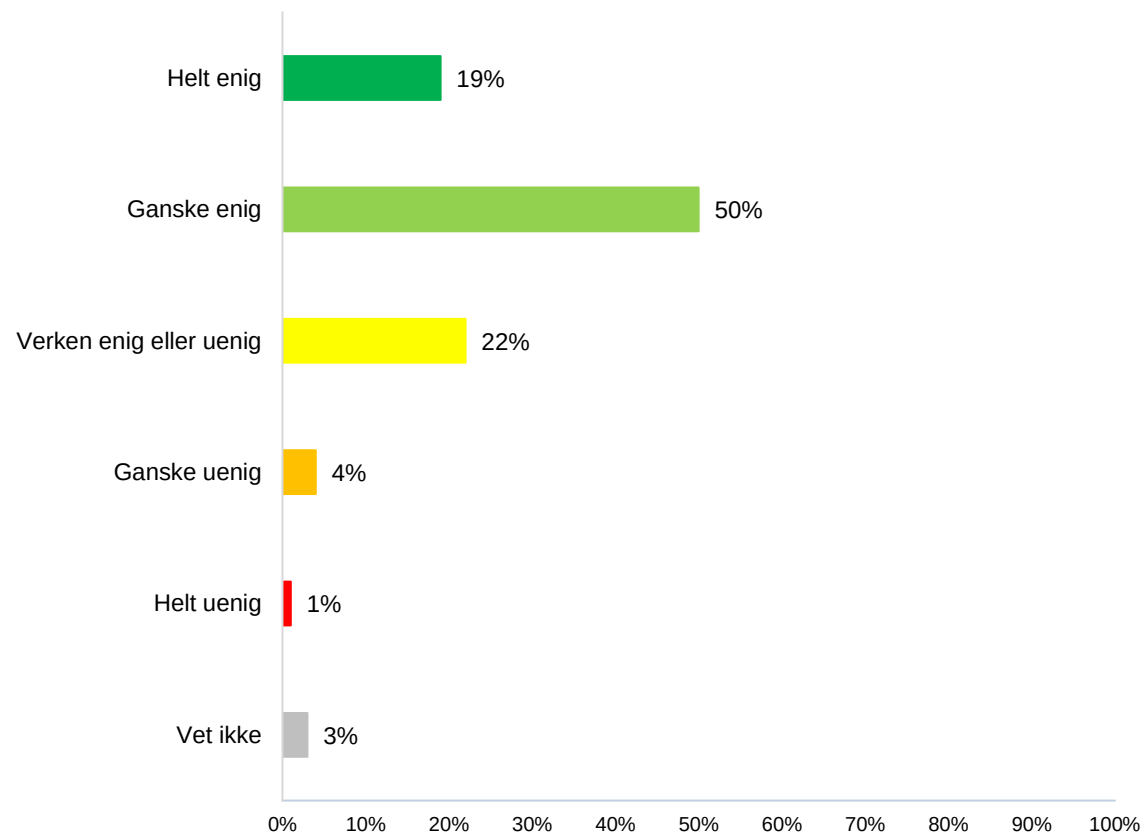

Mediene presenterer forskning på en troverdig måte

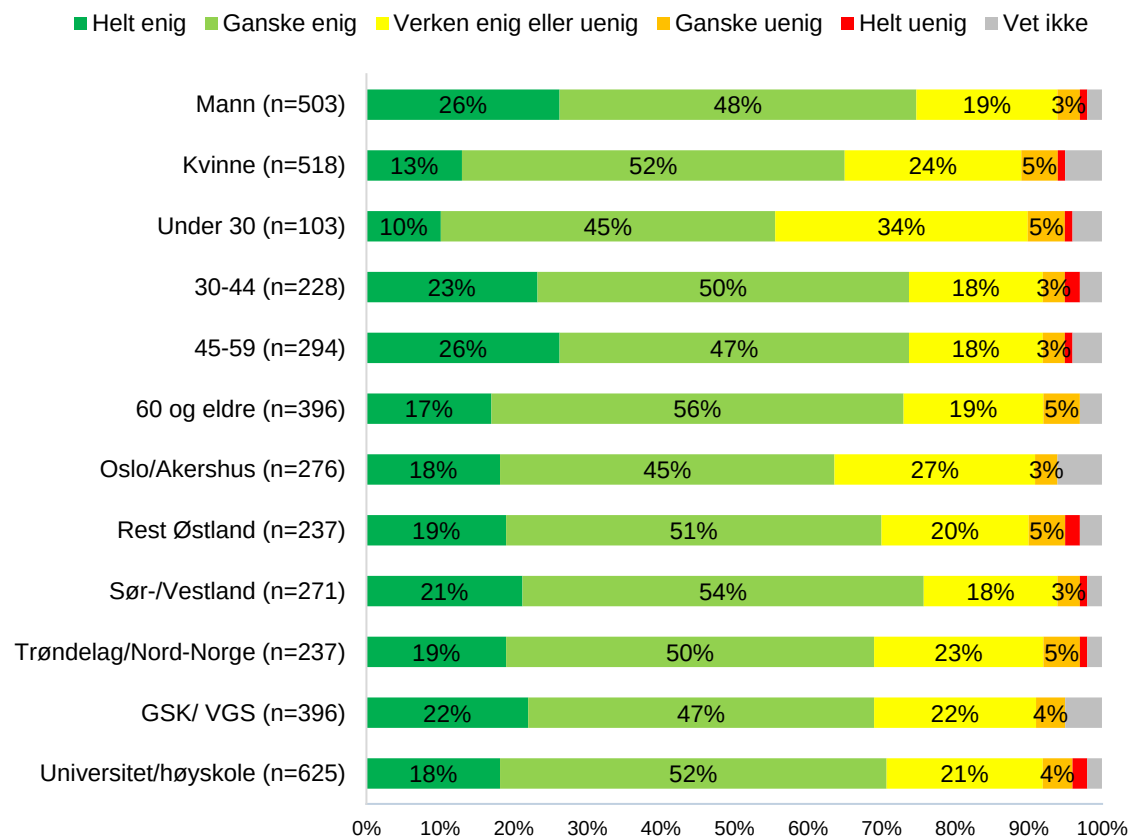
Tilliten til at mediene presenterer forskning på en troverdig måte har gått opp sammenlignet med i 2019. Målingene har vært stabile siden august 2023.

Politikere bruker kun de forskningsresultatene som underbygger egne standpunkt

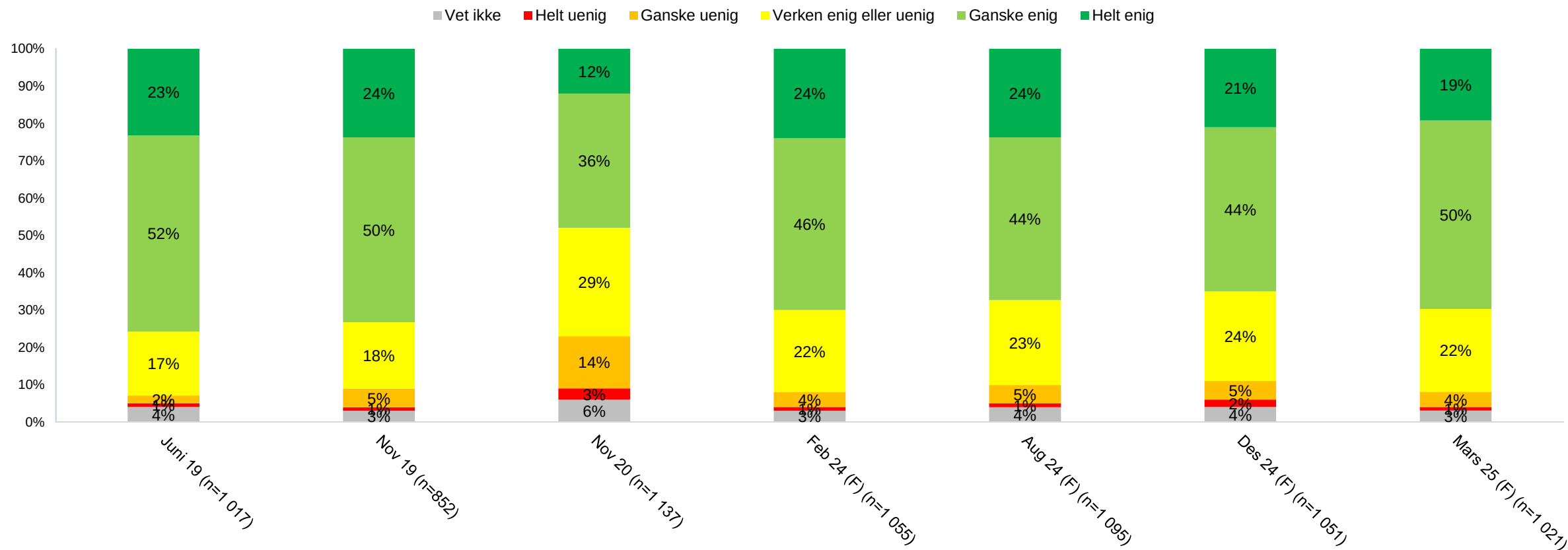

Et flertall på 70 % i befolkningen er enig i at politikere kun bruker forskningsresultater som underbygger egne standpunkt, og fem prosent er uenig i dette. Menn mener i større grad dette enn kvinner (74 % mot 65 %), og de yngste skiller seg fra befolkningen for øvrig (55 %). Sistnevnte skyldes hovedsakelig at flere i denne gruppen svarer verken eller. Her er det ingen forskjeller i utdanningsnivå.

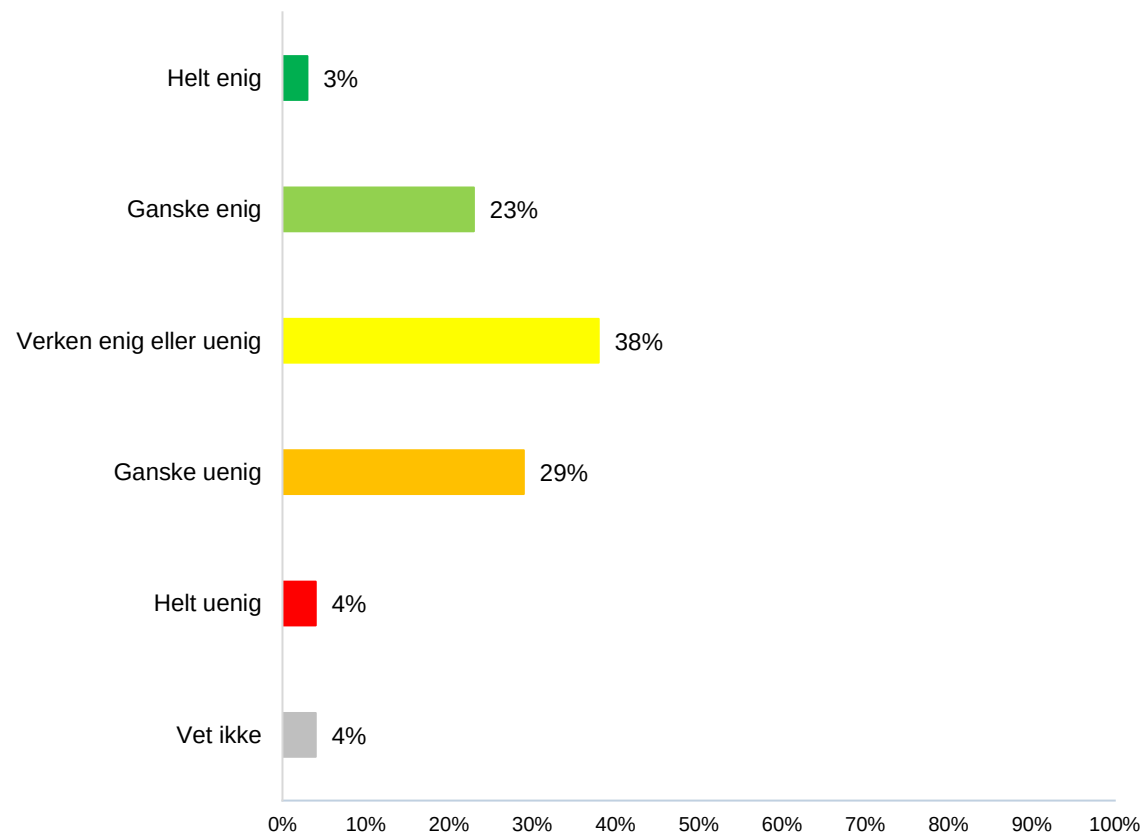

Politikere bruker kun de forskningsresultatene som underbygger egne standpunkt

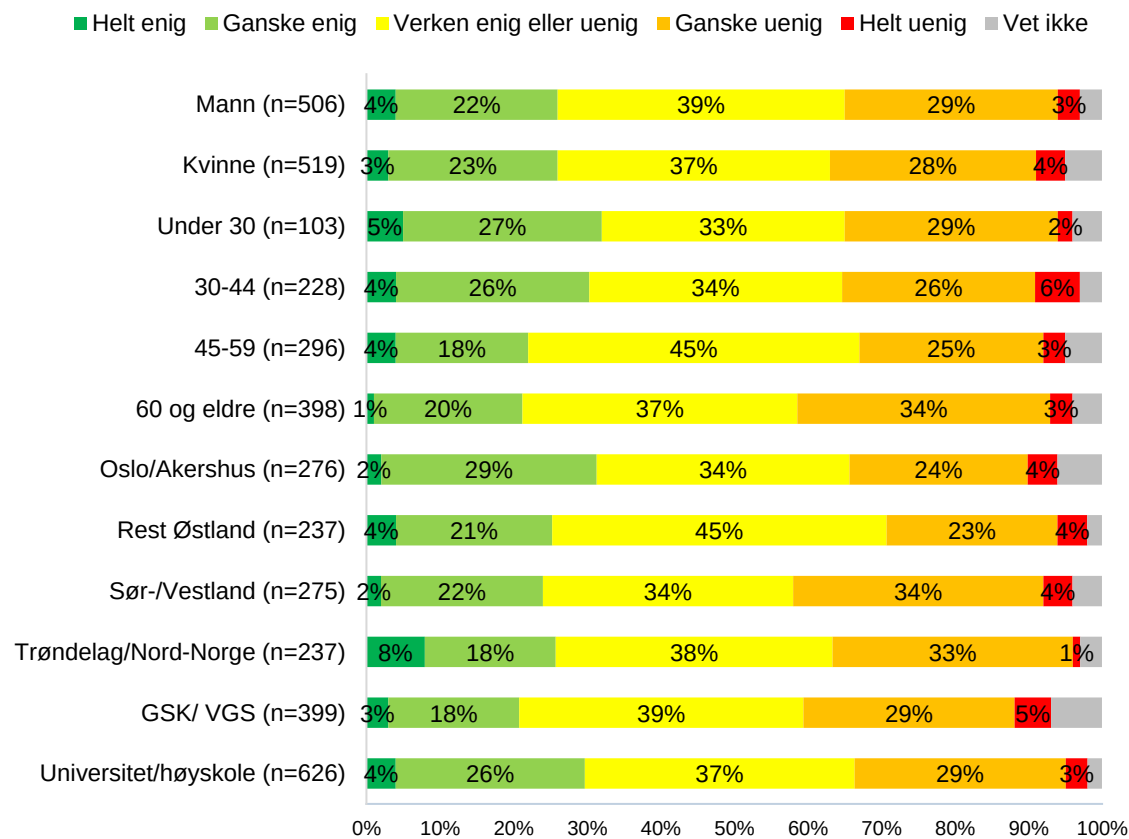
Sammenlignet med forrige måling, er den en økning i andelen som er enig i at politikere kun bruker forskningsresultater som underbygger egne standpunkt (økning på fem prosentpoeng). Nivået er tilbake på samme nivå som august og februar 2024.

Det er enkelt å skille mellom god og troverdig forskning og dårlig og lite troverdig forskning

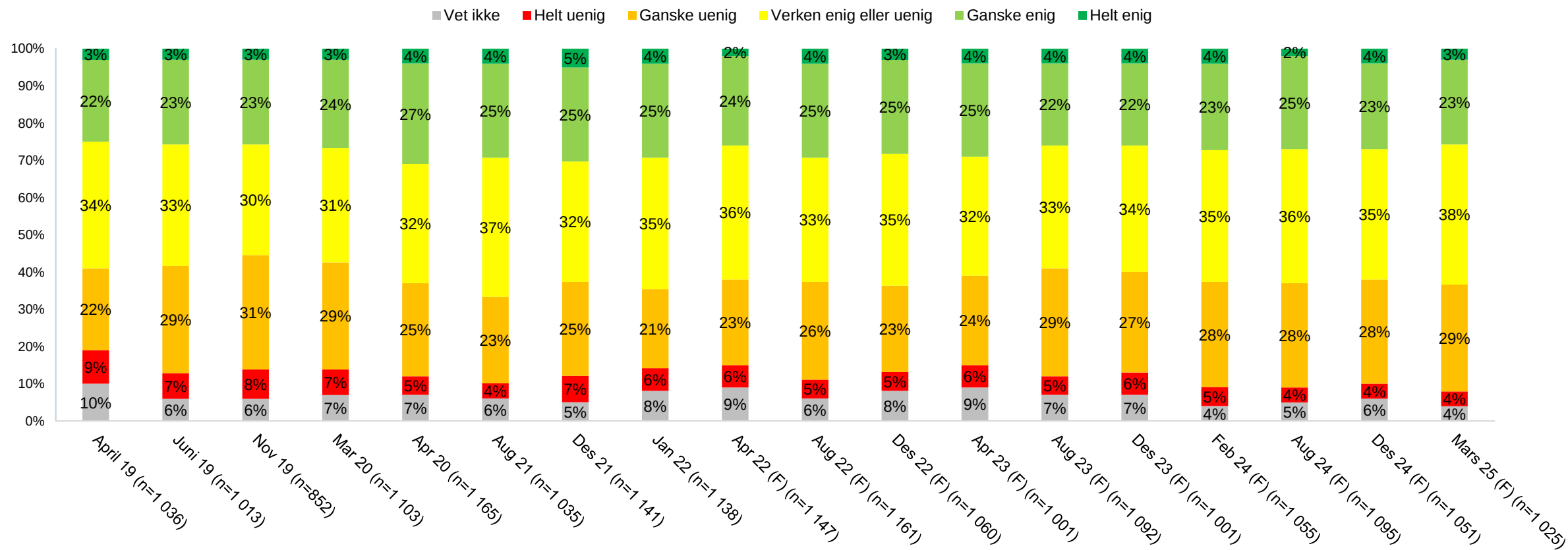

En fjerdedel av befolkningen er enig i at det er lett enkelt å skille mellom god og dårlig forskning, mens 32 % er uenige i dette. Også her er det få forskjeller mellom gruppene, med unntak av forskjellene i utdanningsnivå. Blant de med lavere utdanning er det færre som er enig i at det er enkelt, enn det er blant de med høyere utdanning.

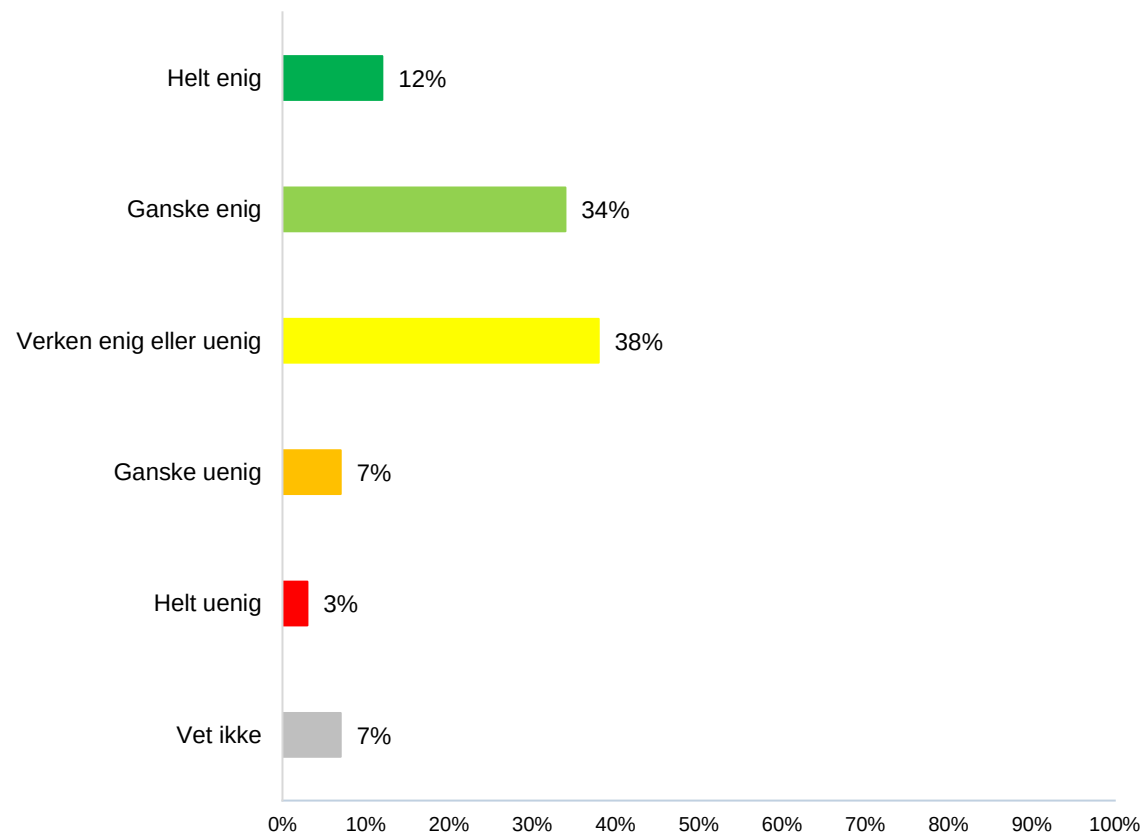

Det er enkelt å skille mellom god og troverdig forskning og dårlig og lite troverdig forskning

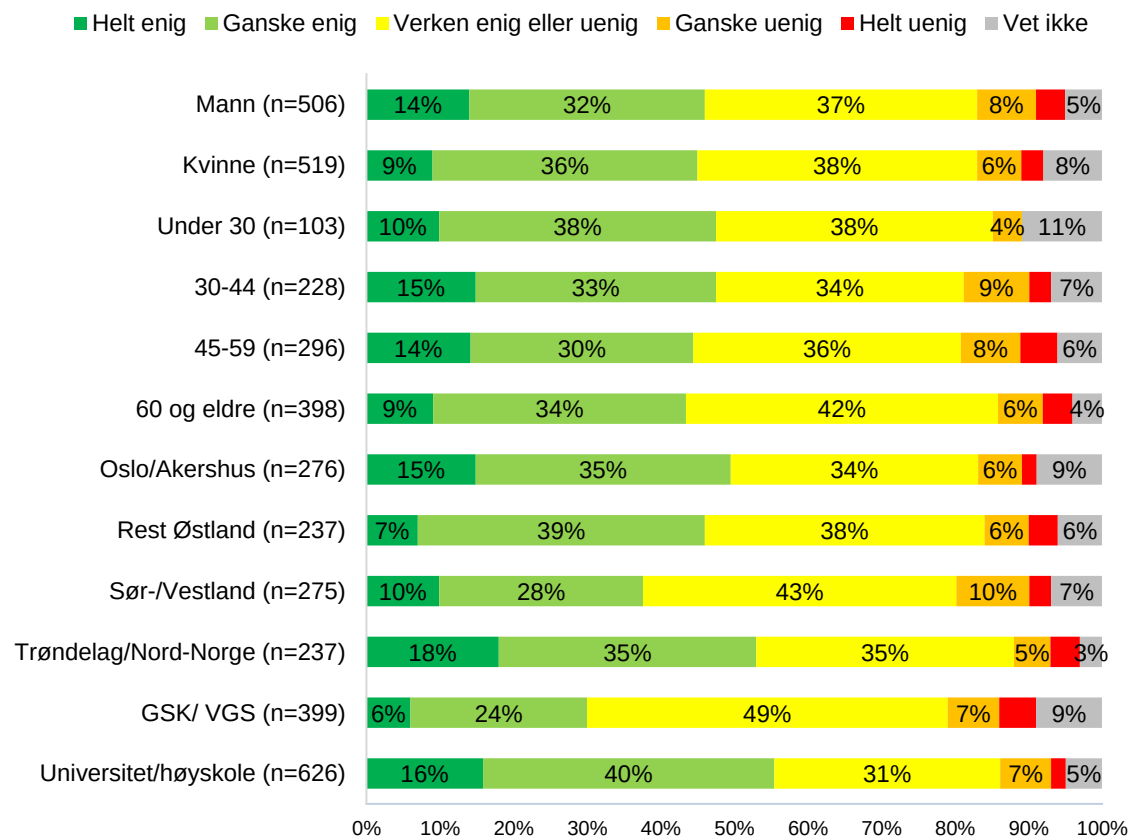
Over tid er det ingen endringer i andelen som er enig i at det er enkelt å skille mellom god og dårlig forskning, men det er tendenser til at flere svarer verken eller, enn at de er uenig.

Jeg nyter personlig godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling

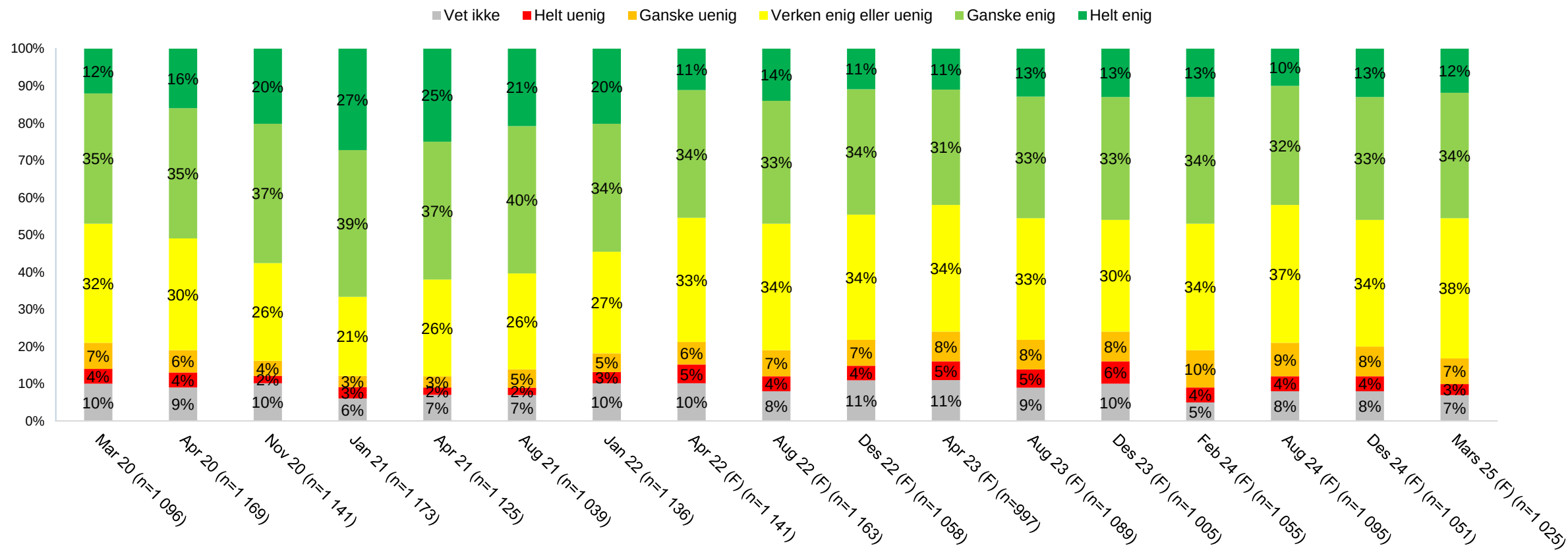

I underkant av halvparten av befolkningen er enig i at de nyter godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling, mens ti prosent er uenig i dette. Igjen er det slik at en større andel blant de med høyere utdanning er enige, sammenlignet med de med lavere utdanning (56 % mot 30 %). Denne forskjellen skyldes også hovedsakelig at flere i sistnevnte gruppe svarer verken eller.

Jeg nyter personlig godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling

Fra april 2022 har andelen som er enige i dette vært stabil over tid.

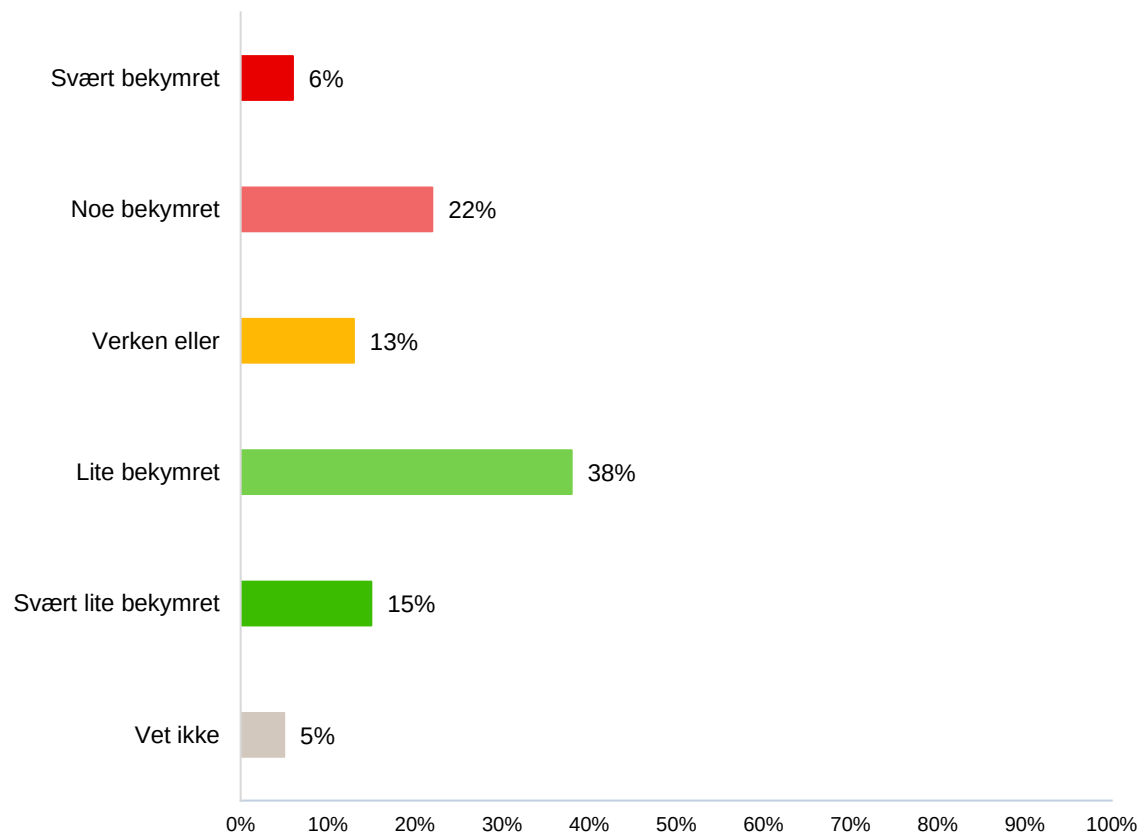

Forskning under press

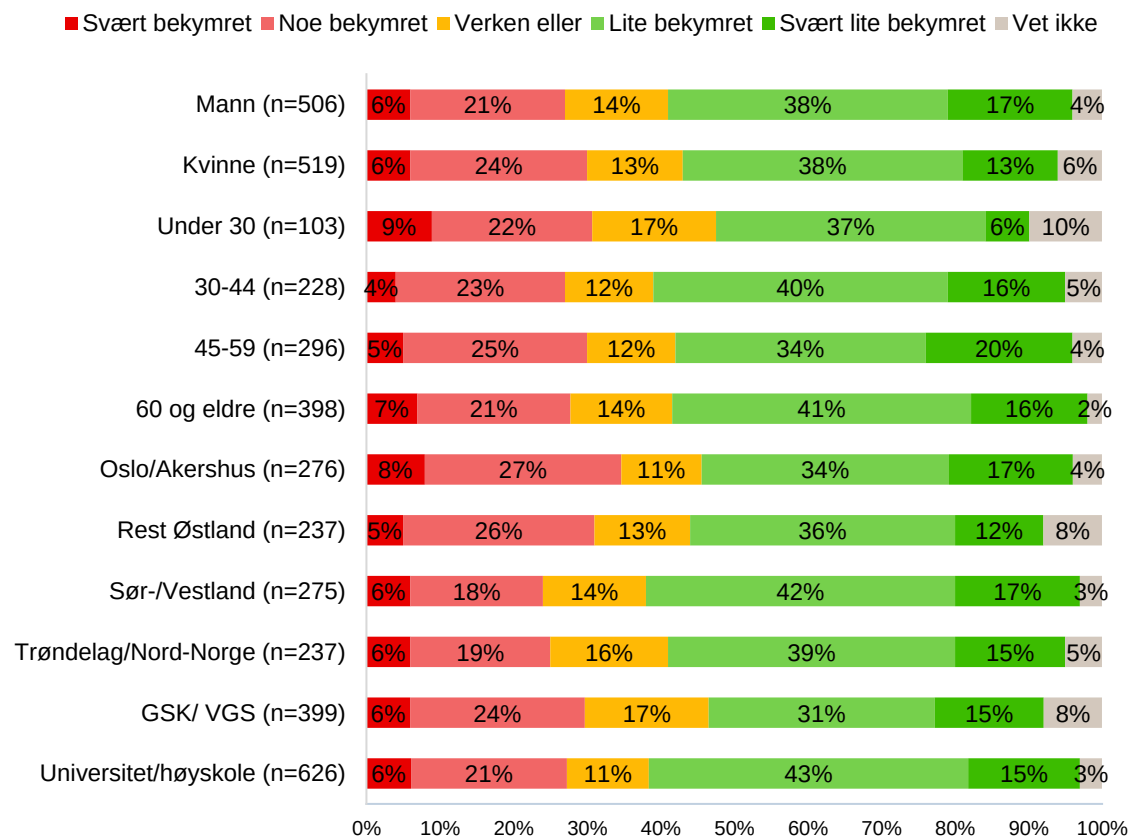
Her er det plass til en undertittel som kan gå over flere linjer

Vi vil at flere skal få lyst til å jobbe med forskning.
Forskning er viktig og spennende!

I USA har forskning kommet under press. Blant annet fjerner den nye administrasjonen forskningsdata fra offentlige nettsteder og kutter finansiering til flere forskningsfelt. I hvilken grad er du bekymret for at noe lignende kan skje i Norge?

Dette spørsmålet er nytt i mars 2025. Totalt sett er 29 % i befolkningen bekymret for at noe lignende kan skje i Norge, mens et flertall på 53 % er lite bekymret. Det er ingen kjønnsforskjeller, men andelen som er lite bekymret øker med alder (43 % blant de under 30 år, og 57 % blant de over 60 år). En større andel blant de med høyere utdanning enn de med lavere utdanning er lite bekymret (58 % mot 46 %).

Åpne svar - oppfølgingsspørsmål om hva som gjør at de er bekymret, eller lite bekymret

477 respondenter har svart på hvorfor de er lite bekymret for at noe liknende kan skje i Norge.

Svarene viser en sterk tillit til det norske demokratiet og politiske systemet. Et flertall av svarene dreier seg om tillit til Stortinget, politikere og systemet generelt. Mange fremhever også at Norge er vesentlig forskjellig fra USA både når det gjelder politisk kultur og styresett. Flere trekker frem at det norske systemet ikke gir enkeltpersoner like mye makt som det amerikanske systemet gjør.

Flere nevner at norske politikere er mer fornuftige og at det er en tverrpolitisk enighet om viktigheten av forskning. At det norske samfunnet har en tradisjon for å beskytte akademisk frihet, blir også trukket frem. Det blir også nevnt at forskningsmiljøene er mer uavhengige fra politisk press, enn i USA.

De mest nevnte årsakene:

- Tillit til demokratiet og det politiske systemet
- Tillit til norske politikere og myndigheter
- Norge er ikke USA
- Forankring og støtte til forskning
- Norsk kultur, fornuft og folkets rolle

«Norske politikere er ikke så dumme som amerikanske politikere. Pluss vi har lovverk og media som hadde forhindret det.»

«Vi har ikke Trumpilstander.»

«Tillit til myndighetene - også opposisjonen»

237 respondenter har svart på hvorfor de er bekymret for at noe liknende kan skje i Norge.

Flere respondenter uttrykker en generell uro for at politiske strømninger, særlig høyrepopulistiske og autoritære bevegelser, kan påvirke det norske politiske systemet. Mange peker på utviklingen i USA som en advarsel og tror Norge kan følge etter, enten direkte gjennom samarbeid og påvirkning, eller indirekte gjennom globale trender og svekket tillit til forskning. Det blir også trukket frem at viktig forskning kan gå tapt, hvilket vil påvirke norsk forskning.

Økonomiske faktorer er også en gjennomgående bekymring. Folk er redde for at budsjettkutt, styrt finansiering og kommersielle interesser vil styre hva det forskes på – med risiko for at viktig forskning, som innen helse og klima, nedprioriteres. Det pekes også på at forskning allerede er under press i Norge, med eksempler som redusert støtte og økt press for "nyttige" resultater.

De mest nevnte årsakene:

- Politisk påvirkning og sensur av forskning
- Internasjonal påvirkning, særlig fra USA
- Økonomisk press og kutt i forskningsmidler
- Høyrepopulisme og ideologisk dreining
- Svekkelse av demokratiske verdier og institusjoner

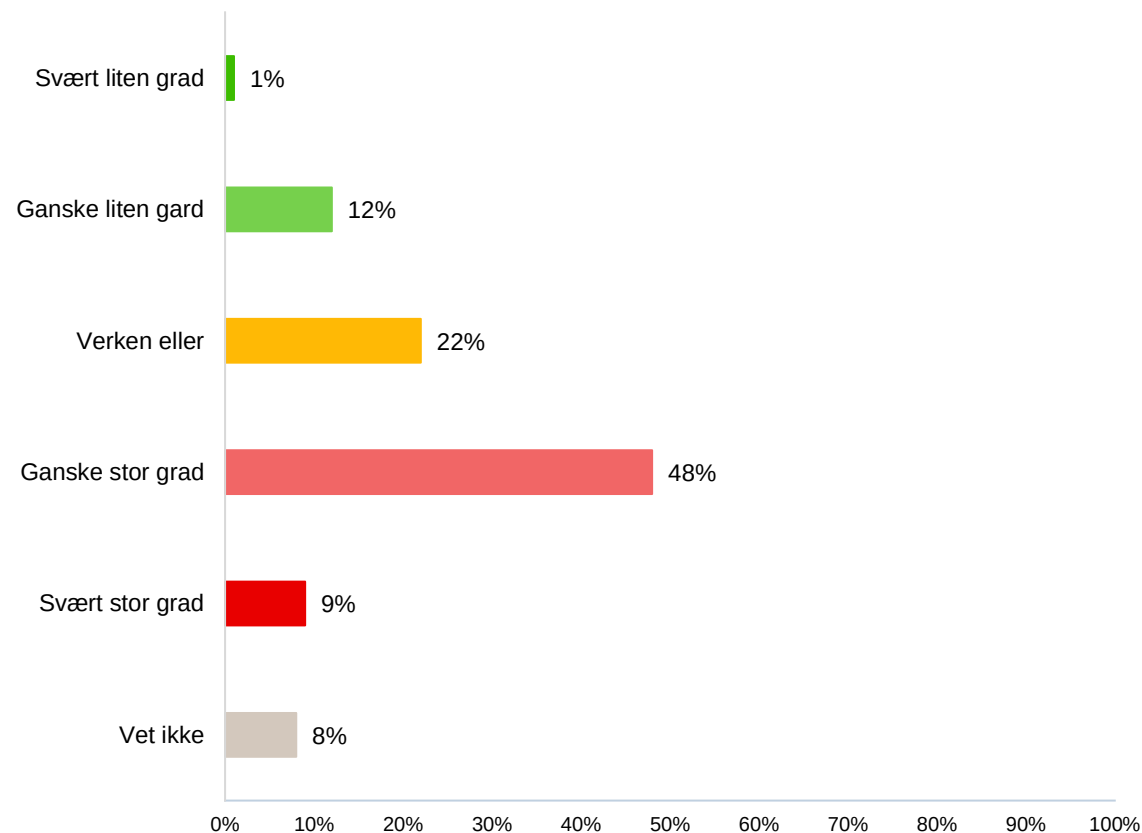
«Det vil begrense fremskritt innen helse, klima og andre viktige felt, i verste fall føre til at vi går bakover.»

«Vi har de samme politiske kreftene her, de har bare ikke makt ennå.»

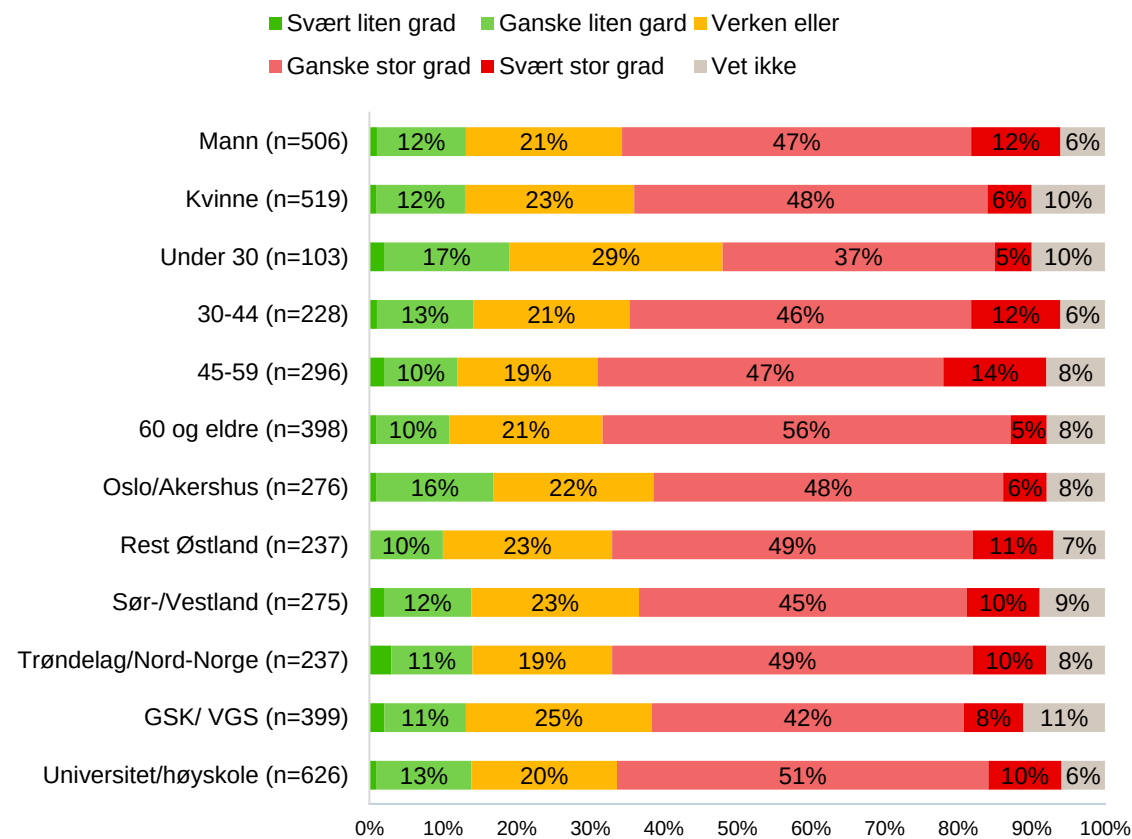
«Vi er kanskje i et skille der troverdighet og tillit kan bli pulverisert»

«Ser jo trender fra USA forplanter seg til Europa»

I hvilken grad mener du at utenlandsk desinformasjon og propaganda kan påvirke folks tillit til forskning i Norge?

Også dette spørsmålet ble stilt for første gang i mars 2025. Et flertall av befolkningen mener at utenlandsk desinformasjon og propaganda kan påvirke folks tillit til forskning i Norge (57 %). Denne andelen er lavere blant de under 30 år enn resten av befolkningen (42 %), og blant de med lavere utdanning sammenlignet med de med høyere utdanning (50 % mot 61 %).

Idékraft verden trenger

Ved spørsmål ta kontakt med Tuva
Bjerkebakke
tuva.bjerkebakke@veriangroup.com

verian

